

Budapest School pedagógia program

Budapest School általános iskola tanárai

2019/03/21

Kedves Olvasó,
Ezekre figyelj:

- 3.9 elég erős. Tessek megneezni.

Notes

■ Ennek a fejezetnek nem kene valami strukturat adni?	7
■ Adam, ezt ird meg!	10
■ ZK-t megemliteni	11
■ legyen growth mindsetet, praise the effort, ugy mint Ha adunk, akkor adjunk pozitív visszajelzést, fókuszáljunk arra, amit csinált a gyerek és nem arra, amit elért. jutalmazas bevezeto	17
■ kell ez a bevezo harom paragrafus?	19
■ ezt talán már leírtuk a moduláris tanmenetnél. Kezz ez egyátalán? .	30
■ Ez itt elég erős, és fontos. Tessék megnézni. Osztályozó	33
■ mit csinalunk tanar-tanar konfliktus eseten	37
■ egészségfejlesztést nem harmonia tárgyban csinalunk, hanem mo- dulokban jelenik meg.	49
■ csak a nevelési-oktatási tartalmak relevanciája vonatkozásában, mert egyébként SZMSZ-kompetencia)	52
■ a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nem- zetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag, ...	52
■ hiányzik a az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	52
■ Kell valami az "a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések"-rol. Valami már van a bevezetőben.	52
■ Balazs, HP szerint nincs szukseg „középszintű érettségi vizsga téma- körei”	68

Tartalomjegyzék

I. Nevelési program	5
1. Iskola célja, alapelvei	6
1.1. Az iskola célja	6
1.2. A fejlődésközpontú módszer	7
1.3. Tanulásszervezési elvek	7
1.3.1. Tanulni tanuljunk	7
1.3.2. Rugalmas struktúrában	8
1.3.3. Emberekkel dolgozunk	9
1.4. Emberkép	10
1.5. Kapcsolat a hazai és nemzetközi oktatási reformokkal	11
2. Tanulás megközelítése	13
2.1. Pedagógiai és pszichológiai háttér	13
2.2. Pedagógia módszerek	14
2.2.1. Projektmódszer	14
2.2.2. Önszerveződő tanulási környezet	16
2.2.3. Megfontolt gyakorlás	17
2.3. Jutalmazás és értékelés	17
3. Tanulás szervezése	19
3.1. A Budapest School mikroiskola-hálózata	19
3.2. Saját tanulási célok	22
3.3. A tanulási szerződés	23
3.4. Moduláris tanmenet	24
3.5. Visszajelzés, értékelés	27
3.6. Portfólió	28
3.7. A csoportbontások	30
3.8. Évfolyamok, bizonyítvány	31
3.8.1. Előrehaladás igazolása	31
3.8.2. Szöveges értékelés, érdemjegyek	32
3.9. Osztályzatok, osztályozó vizsgák	33

TARTALOMJEGYZÉK

3.10. A felvétel és az átvétel	34
3.11. A közösségi lét szabályai	34
3.11.1. Konfliktus, feszültségek kezelése	34
3.11.2. A tanulók és az iskola szabályai	38
3.11.3. Partneri kapcsolatok	38
4. Tanítás mestersége	39
4.1. Különböző tanári szerepek: a tanulásszervező, a mentor és a modulvezető	39
4.2. A pedagógusok feladatai	41
4.2.1. Tanulásszervező	42
4.2.2. Mentor	43
4.2.3. Modulvezetők	43
4.2.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek	44
II. Helyi tanterv	45
5. Helyi tanterv	46
5.1. A választott kerettanterv megnevezése	46
5.2. A személyiségfejlesztés	46
5.2.1. A teljeskörű egészségfejlesztés	47
5.2.2. Elsősegély-nyújtási alapismeretek	51
5.2.3. A közösségfejlesztés	52
5.2.4. Nemzetiségek megismerése	52
5.2.5. az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	52
5.3. Esélyegyenlőség	52
5.4. Tantárgyak	53
5.4.1. STEM	54
5.4.2. KULT	56
5.4.3. Harmónia	59
5.5. NAT céljainak támogatása	64
5.6. Tankönyvek kiválasztása	67
5.7. Érettségire készülés	67
5.8. Önkéntes közösségi szolgálat	68
6. Irodalomjegyzék	69

I. rész

Nevelési program

1. fejezet

Iskola célja, alapelvei

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.

Ide kene valami frappans idezet. Talan Sugata Mitratol. Mondjuk ilyen We need to look at learning as the product of educational self-organization. It's not about making learning happen; it's about letting it happen. !!! If a child can't learn the way we teach, maybe we should teach the way they learn!!!

!!! We are what we repeatedly do. Excellence therefore is not an act, but a habit. - Aristotle!!!

1.1. Az iskola célja

A Budapest School iskolái abban támogatják a gyerekeket, hogy azok az attitűdök, képességek és szokások alakuljanak ki bennük, amelyek segítségével boldog, egészséges és a társadalom számára hasznos felnőtté válhatnak. Az a célunk, hogy a gyerekek a mai világ szükségleteihez és lehetőségeihez a saját erősségeik felhasználásával kapcsolódhassanak.

Olyan tanulási környezetet alakítunk ki ehhez, ahol a szülők, tanárok és gyerekek tesznek magukért és egymásért, ahol gyerekeink képesek nehéz helyzetekben is életük, kapcsolataik és környezetük aktív alakítói lenni, cselekedeteikkel, tetteikkel elérni a kitűzött céljaikat.

Hisszük, hogy mindenki kíváncsinak születik, és meg tudja tanulni azt, amit igazán szeretne. Nincs is másra szükség, csak izgalmas kihívásokra, kérdésekre, biztonságra, támogatásra és lehetőségekre.

Ennek szellemében az iskoláink elsődleges feladata, hogy a tanulók közösségét segítsék abban, hogy sokat és hatékonyan tanuljanak és alkossanak. *Tanulják azt, amit szeretnének, és azt, amire szükségük van.*

1.2. A fejlődésközpontú módszer

A Budapest School Általános Iskola és Gimnázium mikroiskoláinak legfőbb pedagógiai alapelve, hogy mindig ott, akkor és az történjen a gyerekekkel, ami őket a fejlődésükben a leginkább támogatja. Minden, ami az iskolában történik újra és újra erre az alapkérdésre kell, hogy visszatérjen. Az segíti a leginkább a gyerekek fejlődését, amit most csinálunk, vagy változtatnunk kell rajta? A Budapest School tehát rugalmas és integratív, a gyerekek fejlődéséhez igazodó. Abban támogatja a gyerekeket, hogy örömmel, harmóniában, mégis folyamatos kihívásokat keresve fejlődjenek, és így egészséges, boldog és a társadalom számára hasznos felnőttekké váljanak. A Budapest School célja ennek megfelelően, hogy a mikroiskolaiba járó gyerekek megtanuljanak saját erősségeiket fejlesztve egyéni célokat állítani és azokat később a világ adta lehetőségeihez és szükségletekhez igazítani.

1.3. Tanulásszervezési elvek

A tanulás módja egyénenként változó. Az alábbi elvek azonban minden korosztályban állandóan befolyásolják és keretezik a Budapest School pedagógiai programját.

Ennek a fejezetnek nem kene valami struktúrát adni?

1.3.1. Tanulni tanuljunk

A fejlődésközpontú szemlélet A gyerekek tanulása fejlődésközpontú szemléletben (growth mindset) történik. A diákok és a tanárok számára ezáltal nagyobb fontossággal bír a tanulásba fektetett erőfeszítésük, mint a képességeik. Erőfeszítéseik segítségével képességeik fejleszthetők, megváltoztathatóak. Számukra inspiráló a kihívás, és a hibázás kevésbé töri le lelkesedésüket.

A hibázás tisztelete A hibázás a gyakorlás és az új megismerésének jele. A hibázás feszültségmentes kezelése kulcsfontosságú abban, hogy a gyerekek merjék feszegetni a saját határaikat, hogy magabiztosan dolgozzanak azon, hogy képességeiket, ismereteiket, vagy gyakorlataikat folyamatosan fejlesszék. A hibázásból való tanulás fő célja, hogy mindig új hibákat ismerjünk meg, és a korábbiakra minél jobb megoldásokat találjanak a gyerekek.

Önirányított tanulás A kisgyerekkor élettani jellemzője a kíváncsiság, az igény a felfedezésre, tapasztalásra. A tanulás számukra egy önzérelt aktív folyamat, melynek megtartása és folyamatos fejlesztése a Budapest School

tanárainak legfőbb feladata, hogy ez a későbbiek során rögzült viselkedésformává válhasson. Két út van, megtanítani a gyerekeket azokra a képességekre, amelyekre szükségük van, ezzel kockáztatva azt, hogy a tanulásuk a világ változásával veszít korszerűségükből, vagy abban segíteni a gyerekeket, hogy megtaníthassák magukat azokra a képességekre, amelyekre épp az adott élethelyzetükben szükségük van. A tanulás így élményszerűvé válik, ismeretszerző jellege csökken, és nő az önálló felfedezés lehetősége.

1.3.2. Rugalmas struktúrában

A tanulás folyamata A tanulás egy olyan folyamat, amely különböző állomásokra, rövid célokra bontható. A tanulási célok állításának folyamata, annak minősége évek alatt folyamatosan változik, egyre tudatosabbá, pontosabbá, komplexebbé válhat. Azonban már az első évektől el kell kezdeni annak gyakorlását, hogy később kialakulhasson az önálló tanulási cél állítás.

Egyéni és csoportos tanulás A tanulás egyénileg és csoportokban is történhet. A csoportok megszervezése mindig azon múlik, hogy az adott tanulási célt mi szolgálja a legjobban. Ennek megfelelően a gyerekek nem állandó, hanem a tanulási célokhoz, az érdeklődéshez, a képességi szintekhez alkalmazkodó rugalmas csoportokban tanulnak.

Együtt, diverzen A tanulás kevert korcsoportokban is történhet, akár egy nagy családban. Együtt, egymástól tanulnak a gyerekek, egymást segítik a fejlődésben. Az egymásnak adott fejlesztő visszajelzések, pozitív megerősítések révén folyamatosan alakul ki a tanulás tisztelete és a képességek fejlesztésébe vetett hit.

A zárkózottság és fókuszált tanulás A tanulás módja nagyban függhet attól, hogy egy gyerek mennyire zárkózott, mennyire tud és akar önállóan tanulni. A csoportos munkák során alapelv, hogy a zárkózott gyerekek is lehetőséget kapjanak, hogy írásban, csöndesen, vagy kisebb csoportban végezdhessék a munkájukat, mondhassák el ötleteiket. Az egyéni tanulásban minden gyereknek lehetőséget kell adni arra és segíteni kell abban, hogy önállóan, fókuszáltan tudjon tanulni.

Projektek és gyakorlatias tanulás A tanulás három rétege, az ismeretszerzés, a gondolkodás fejlesztése és a gyakorlatias, aktív alkotás egyszerre jelenik meg a Budapest School mindennapjaiban. Az alkotó munka rugalmas időkereteket, változó csoportbontásokat, és a projektmódszerek sokszínű

alkalmazását igényli. A tanulás ilyenkor sokszor csinálássá válik, az ismeret pedig termékké változik.

Interdiszciplináris tanulás A tanulás célokhoz és nem tárgyakkhoz kötött. Alapértékünk, hogy a tanulás céljához igazítsuk annak tartalmát, ezáltal az egyes tudományterületek, művészetek, vagy épp mesterségek gyakran keverednek egymással egy-egy modulon belül. Szintén a célhoz igazított tanuláshoz kötődik a kutató-felfedező attitűd, ami a már ismert újrammegismerése mellett, az ismeretlen felfedezésére, a megválaszolhatatlan megválaszolására irányul.

Tanulni egész nap és egész évben A tanulás a Budapest Schoolban délelőtti és délutáni időszavokra tagolódik, melynek pontos alakítása a gyerekek tanulási igényeitől, fejlettségi szintjétől és korosztályától is függ. A tanulási rend meghatározásáért a Budapest School mikroiskoláinak tanulásszervezői felelnek. A reggeli beszélgetőkör minden iskola napindításának alapeleme. Ez a tere annak, hogy a mikroiskolák tagjai megbeszélhessék közös ügyeiket. A reggeli kör után a tanulás trimeszterenként újrászervezett módon tanulási modulokban történik, melynek során jut idő egyéni és csoportos, gyakorló, ismeretszerző és gyakorlatias foglalkozásokra is. Az egész napos iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulási egységek között legyen idő fellelgezni, és felkészülni az újabb modulokra, valamint arra is, hogy ha egy tanulási egység nagyobb magával ragadja a gyerekeket, akkor benne maradhasanak és annak megfelelően alakítsák újra az időrendjüket. A tanulás az iskolában nem ér véget. A tanulás szeretetének kialakulásával folyamatossá válik az ezzel való foglalkozás, így a Budapest School tanulásnak veszi az ott-hon, szünetekben eltöltött időt is, ahol sokszor hatékonyabb módon tud egy gyerek gyakorolni, mint az iskolában, amikor társaival van egy közösségben és ezáltal számos más inger is éri.

1.3.3. Emberekkel dolgozunk

A mindennapok nehézségei A gyerekek tanulását családi háttérük változása, egyéni problémák, számos mindennapi esemény befolyásolhatja. Ezek figyelembe vétele a mindennapokban, a mentor tanárral való bizalmi viszonynak köszönhetően válik lehetségessé. Ennek a kapcsolatnak az alapjait ezért a partnerség, az értő figyelem adja.

Esélyegyenlőség a tanulásban A Budapest School kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók is lehetőséget kapjanak a

csoportban való munkára. Tanulásukat amennyiben szükséges, külső szakember bevonásával segíti. A Budapest School a hátrányos helyzetű tanuló számára is biztosítani kívánja az elfogadó, fejlesztő környezetet. Az egyenlő bánásmód megvalósulása érdekében olyan differenciált tanulási környezetet alakít ki, ami biztosítja a minél nagyobb mértékű inkluzivitást. A tanulási esélyegyenlőség feltételeinek megvalósulását az egész napos iskola is nagyban segíti.

A tanár szerepe a tanulási folyamatban A Budapest School tanulósszervezői partnerként, a tanulás folyamán segítő társként vannak jelen a gyerekek életében. A tanulás tanórák helyett pontos tanulási célokat tartalmazó tanulási modulokból épül fel, melyek során a tanár az adott cél eléréséhez szükséges eszközöket, tanulási segédleteket biztosítja. A tanár akkor és annyira segíti a gyerekeket a saját céljuk elérésében, amennyire azt a gyerek igényli, és folyamatosan tekintettel van arra, hogy a gyerek saját fejlődési üteme megvalósulhasson. Ehhez tudatosan kell kezelnie nem csak a gyerekeket érintő fejlesztési lehetőségeket, hanem azt is pontosan látnia kell, hogy egy adott tanulási cél elérésének milyen készségszintű, vagy gyakorlatias alapfeltételei vannak. Ezért a gyerekek tanulási célját támogatandó segítenie kell abban, hogy a gyakorló idő, a gyakorlatias alkotó idő és az új ismeret megszerzésének ideje folyamatos egyensúlyban legyen.

1.4. Emberkép

A világ állandóan változik. Korábban a változás évszázadokban volt mérhető, ma néhány év elegendő ahhoz, hogy érzékelhetővé váljon. A gyors változásokhoz mindannyiunknak, még az iskolának is alkalmazkodnia kell.

Ez az iskola valamennyi szereplőjére és elemére igaz: változik a tanári szaktudás és a tanulási módszertan, a tudásanyag, a szükséges képességek tárháza, de változik a gyerekek mindennapi érdeklődése is.

A jövőbe nem látunk, de egy dolgot biztosan tudunk: akármik lesznek a jövő kihívásai, nekünk fontos, hogy ez a gyerekek számára ne félelmetes és szorongást keltő legyen, hanem lehetőséget, kihívást és örömet okozzon.

A célunk, hogy a fiatalok az iskolában és utána is könnyen megtalálják a saját útjukat. Képesek legyen önmaguknak célokat állítani, azokat elérni. Képesek legyenek saját tanulási célokat elérni. Képesek legyenek nagyszabású projekteket önállóan és csapatban véghezvinni.

Ezért legfontosabb fejlődési dimenzióknak az önnáló célorientált tanulási és stratégia gondolkodást tekintjük.

Adam,
ezt írd
meg!

- Iskolakezddéskor egy gyerek még csak egy-két napra tud előre tervezni. Meg kell tanulnia, mi a tegnap, a holnap. Mit kell tennie, ha el akar valamit érni. Főleg a mentor és a szülő adja az inputot a tanulási szerződésbe.
- Képes 3-6 hetes folyamatokban gondolkodni. Belátja, hogy ...
- Saját trimeszternyi tanulási tervét össze tudja állítani.
- 18 évesen már olyan döntéseket tud és akar hozni, amik legalább 1-2 évre meghatározzák az életét. Képes saját prioritásairól gondolkodni, egy egész éves tanulási tervet.
-

1.5. Kapcsolat a hazai és nemzetközi oktatási reformokkal

A Budapest School programja a hazai és nemzetközi oktatási reformok kontextusában és a pszichológia, a szociálpszichológia, valamint a szervezetfejlesztés terén elvégzett kortárs kutatások tükrében válik könnyebben értelmezhetővé.

Magyarországról több iskola története, működése is nagy hatással volt ránk. Az alternatív iskolák hagyományát többek között a 90-es évektől a Rogers Személyközpontú Általános Iskola, a Lauder Javne Iskola, a Kincskereső Iskola és a Gyermek Ház iskola teremtették meg. A megújuló középiskolák úttörője az Alternatív Közgazdasági Gimnázium és a Közgazdasági Politechnikum voltak. Ezek az iskolák a személyközpontúság, a gyerekközpontúság hangsúlyozása mellett elkezdtek a gyakorlatban alkalmazni a differenciálást, a kooperatív technikák alkalmazását és egyes projektmodszertanokat. Programunk kidolgozásában nagy szerepe volt annak, hogy ezek az iskolák olyan szemléletmódbeli alapokat fektettek le, amelyek mára alapelvárásként fogalmazódnak meg a szülők oldaláról az iskolákkal szemben.

Gyakorlati tapasztalatokat a világ más részein is gyűjtöttünk. A 21. Században a Budapest Schoolhoz hasonló kezdeményezések sorra indulnak a világban. Ezek egyes jegyei a Budapest School pedagógiai programjával összhangban vannak:

A Wildflower School mikroiskolák hálózatát működteti kisebb üzlethelyiségekben. A Budapest Schoolhoz hasonlóan célja, hogy falakat romboljon a gyerekek és a világ között: a magántanulás és az intézményes tanulás, a tanár

FEJEZET 1. ISKOLA CÉLJA, ALAPELVEI

és a tudós szerepe, valamint az iskola és környezete közötti határok elmosása az egyik fő üzenete. <https://wildflowerschools.org/>

Hasonlóan az otthontanulás és az unschooling struktúrált formáját keresi az Amerikai Texasban alapított Acton Academy, ami a szokratikus módszereket (azaz, hogy megbeszéljük közösen), valós projekten keresztüli tanulást, és a gyakornokoskodáshoz hasonló munka közbeni tanulást („learning on the job”) teszi a megközelítésének középpontjába. <https://www.actonacademy.org/>

A High Tech High iskoláiban a gyerekek elsősorban projekt módszertan alapján tanulnak. A tanulási jogokban való egyenlőség mellett az egyéni célokra szabott tanulás, a világ alakulásához kapcsolódó tartalmi elemek, valamint az együttműködés alapú tanulás is megjelenik pedagógiáukban a Budapest School által is alkalmazott jegyekből. <https://www.hightechhigh.org/>

A School21 brit iskola a 21. századi képességek fejlesztését tűzte ki célul. Ennek jegyében a prezentációs, előadói skillek kiemelt jelentőségűek. Iskolájuk egyensúlyt akar teremteni a tudásbéli (akadémiai), a szívbeli (személyiség és jóllét) és a kézzel fogható (problémamegoldó, alkotó) között. A Budapest School iskoláinak hasonló módon célja, hogy a tanulás három rétegét, a tudást, a gondolkodást és az alkotást folyamatos harmóniában tartsa. <https://www.school21.org.uk>

A Khan Lab School Monterossi módszert keveri az online tanulással. Kevert korosztályú csoportokban, személyreszabott módszerekkel segítik a képességfejlesztést és a projekt alapú munkát. <https://khanlabschool.org/>

2. fejezet

Tanulás megközelítése

2.1. Pedagógiai és pszichológiai háttér

Az iskolák gyakorlatias tapasztalata mellett a Budapest School számos elméletet is kiemelten fontosnak tart.

Ezek közül is oktatási programjának központjában Carol Dweck fejlődésközpontú szemlélete áll. E mellett nagy hangsúlyt fektetünk az alábbi elméletek gyakorlati alkalmazására is:

Reformpedagógiai irányzatok elméletei, különös tekintettel:

- Motessori-pedagógia (Maria Montessori),
- kritikai pedagógia (Paulo Freire)
- élménypedagógia (John Dewey)
- felfedeztető tanulás (Jerome Bruner)
- projektmódszer (William Kilpatrick)
- kooperatív tanulás (Spencer Kagan)

Pszichológia és szociálpszichológiai kutatások eredményei:

- kognitív interakcionista tanuláselmélet (Jean Piaget)
- személyközpontú pszichológia (Carl Rogers)
- kommunikáció és konfliktuskezelés (Thomas Gordon)
- erőszakmentes kommunikáció (Marshall Rosenberg)

- pozitív pszichológia kutatási eredményei, különös tekintettel: flow-elmélet, kreativitás kutatások (Csíkszentmihályi Mihály)
- érzelmi és társas intelligencia (Peter Salovey, John D. Mayer, Daniel Goleman)
- motiváció kutatások, amiket jól összefoglal (Pink, 2011)
- hősiesség pszichológiai alapjai (Phil Zimbardo)
- fejlődésfókuszú szemlélet (Carol Dweck)

2.2. Pedagógia módszerek

A Budapest School iskola tanárainak feladata, hogy mindig keressék azt a módszert, azt a környezetet, ami az adott gyerekekkel, adott mikroiskolában a leginkább működik. A módszer kiválasztásakor mindig azt kell szem előtt tartaniuk, hogy az a gyerekek egyéni céljaihoz, a közösség tanulási lehetőségeihez a leginkább alkalmazkodjon. Nem tudjuk megmondani előre, hogy mikor milyen módszert érdemes választani, de azt tudjuk, hogy mi alapján keressük a megfelelő technikákat. Vannak olyan módszerek, amelyek az saját célok lehetőségeinek kitágítását és azok elérését nagyban támogatják. Ezek alkalmazása javasolt a csoportmunkák és az egyéni gyakorlások alatt.

Azt is tudjuk, hogy nem baj, ha nem elsőre találtuk meg a megfelelő módszert, hiszen a próbálkozások során rengeteg új információt nyerünk, amelyek segítségével már könnyebb megtalálni a valóban megfelelő megoldást. Alábbiakban néhány a Budapest School számára meghatározó fontosságú módszert emelünk ki.

2.2.1. Projektmódszer

Projektmódszert alkalmazó modulok során fő célünk, hogy a gyerekek aktívak és kreatívak legyenek, és ezért a tevékenységek sokszínűségét helyezzük fókuszba. Projektmódszer esetén is bátorítva van minden tanár, hogy a legváltozatosabb módszertárral közelítse a gyerekeket, figyelve arra, hogy a tanár attitűdje, a csoport dinamikája és az aktuális tevékenységek mit kívánnak.

Projektmunka folyamata.

Téma, cél Első lépés, hogy meghatározzuk a projekt témáját vagy célját. Ez jöhet a tanártól, a gyerekektől, vagy akár egy szülőtől is. Fontos, hogy a gyerekek a projekt témáját már önmagában értelmesnek, relevánsnak tartsák.

Ötletroham Egy-egy téma feldolgozását csoportalakítással és ötletrohammal kezdjük. Ennek célja, hogy a résztvevők bevonódjanak, illetve megmutassák, hogy nekik milyen elképzeléseik vannak az adott témáról, továbbá milyen produktummal, eredménnyel szeretnék zárni a folyamatot. A létrehozott produktumoknak csak a képzelet szabhat határt. Lehetnek videók, prezentációk, fotók, rapdalok, telefonos applikációk, rajzok, tablók, tudományos cikkek stb.

Kutatói kérdés Ezek után úgynevezett kutatói kérdéseket teszünk fel, melyek meghatározzák a vizsgálat irányát. A kérdések feldolgozása a legváltozatosabb módon történhet. Az egyéni munkától kezdve, a forrás- és instruáláson vagy a kooperatív csoportmunkán keresztül egészen a dráma- és zenefoglalkozásokig minden hasznosítható a tanár, a csoport és a téma igényeihez mérten.

Elmélyült csoportmunka A projekt azon szakasza, amikor a tervek, kutatások alapján az implementáción dolgozik a csapat.

Prezentáció A létrehozott produktumokat bemutatására külön hangsúlyt kell fektetni. Ennek több módja is lehet: prezentációk, demonstrációk, plakátok, projekt fesztiválok.

Az iskolai projektek célja egy fejlődésfókuszú tanár és gyerek számára mindig kettős: egyrészt cél a téma feldolgozása, a produktum létrehozása, másrészt az iskola fő célja, hogy a gyerekek, a csapatok mindig fejlesszék alkotó, együttműködő, problémamegoldó képességüket. Ezért a projekt folyamatára való reflektálás, visszajelzés ugyanolyan fontos, mint maga a cél elérése.

A munka során külön figyelmet kell fordítani arra, hogy mindent dokumentáljanak a résztvevők. Lehetőleg online felületen.

Értékelés A projekt során több értékelési pontot érdemes beépíteni. A foglalkozások végén a résztvevők visszajeleznek a folyamatra, értékelik a saját, a csoport és tanár munkáját. A folyamat végén az egész projektfolyamatot értékelik, szintén kitérve a saját, a csoport és a tanár munkájára. A produktumok, az eredmény értékelése csoport és egyéni szinten is megtörténik.

Értékelésnél fontos a fejlődésfókuszú gondolkodásmódot fejlesztő visszajelzést adni: inkább a folyamatra magára és ne a végeredményre fókuszáljon a visszajelzés.

2.2.2. Önszerveződő tanulási környezet

A Sugata Mitra által kialakított módszertan (angolul Self Organizing Learning Environment) lényege, hogy a tanárok arra bátorítják a gyerekeket, hogy csoportban, az internet segítségével Nagy Kérdéseket válaszoljanak meg. A jó kérdés az, amire nem egyszerű a válasz, sőt lehet, hogy nincs is rá egyfajta választ. Cél, hogy a gyerekek maguk alakítsák a folyamatot, formálják a kérdést és alakítsák a válaszokat.

- Tanár kialakítja a teret: körülbelül négy gyerekenként egy számítógép, amit körbe lehet ülni.
- Gyerekek maguk formálják a csoportjukat, sőt, még csoportot is válthatnak a munka során. Mozoghatnak, kérdezhetnek, „lehetnek” a másik csoportoktól.
- Körülbelül 30-45 perc után a csoportok prezentálják a kutatásuk eredményét.

A jó kérdések Nagy kérdésekre nincs könnyű válasz. Ezek nyílt és nehéz kérdések, és előfordulhat, hogy senki sem tudja még rá a választ. A cél, hogy mély és hosszú beszélgetéseket generáljon a kérdés. Ezek azok a kérdések, amelyekre érdemes nagyobb elméleteket állítani, amiket jobb csoportban megvitatni, amikről érvelni lehet és kritikusan gondolkodni.

A jó kérdések több témát, területet (tantárgyat) kapcsolnak össze: „Mi a hangya” kérdés például nem érint annyi különböző területet, mint a „Mi történne a Földdel, ha minden hangya eltűnne”.

Fegyelmezés nélkül Tanár feladata a folyamat során meghatározni a nagy kérdést, és tartani a kereteket. A cél, hogy a gyerekek maguk szervezzék saját munkájukat, így minimális beavatkozás javasolt. Kezdetben, gyakorló csoportoknál a tanárnak sokszor kell emlékeztetni magát, hogy idővel kialakul a rend. „Bízz a folyamatban!”

Amikor a tanár úgy látja, hogy nem megy a munka, akkor csak finoman emlékezteti a csoportokat, hogy lassan jön a prezentáció ideje. Amikor valaki a csoportjáról panaszkodik, akkor elmondhatja, hogy szabad csoportot váltani. Ha valaki zavarja a többieket, akkor megfigyelheti, hogy a gyerekek tudnak-e már konfliktust feloldani. Ha valaki nem vesz részt a munkában, akkor gondolkozhat olyan kérdésen, ami a demotivált gyerekeket is bevonzza.

2.2.3. Megfontolt gyakorlás

Ahogy (Ericsson and Pool, 2016) is kimutatja bárki tudja valamennyi készségét, képességét fejleszteni, ha megtervezetten, megfontoltan gyakorolja. A Budapest School a hagyományosan készségtárgyként számon tartott ének, rajz, testnevelés és technika témákon kívül nagyon sok mindent kezel készségként: írásbeli érettségi vizsgát tenni magyarból, geopolitikai elemzéseket végezni, hiperbolikus függvényekkel egyenletet megoldani épp annyira értelmezhetőek készségként, mint a domináns csoporttagokkal való együttműködés, vagy az hogy egy stresszhelyzetben lenyugtassuk önmagunkat.

A készség és képesség fejlesztés legjobb eszköze a megtervezett gyakorlás: fejlődés érdekében okosan gyakorlunk. A megfontolt gyakorlás jellemzője, hogy

Világos és specifikus cél Fontos, hogy tudjuk, mit gyakorlunk, mit akarunk elérni. Lehetőleg a cél legyen mérhető és mindenképp realiztikus, elérhető.

Fókusz Gyakorlás során egy dologra érdemes figyelni

Konfortzónán kívül kell lenni Az edzőnek, tanárnak, trainernek néha érdemes a tanulót kicsit „nyomni”. Emlékeztetni, hogy mindig lehet kicsit többet elérni.

Folyamatos visszajelzés Nagyon gyakran kap a tanuló visszajelzést, mindig tudja, hogy mikor és miben fejlődött.

2.3. Jutalmazás és értékelés

legyen growth mindsetet, praise the effort, úgy mint Ha adunk, akkor adjunk pozitív visszajelzést, fókuszáljunk arra, amit csinált a gyerek és nem arra, amit elért. jutalmazas bevezeto

- Fantasztikus, ma egy nagy kihívást választottál!
- Bátran rizikót vállaltál!
- Nagyon jó! Tényleg sokat próbálgattad.
- Kitartóan csináltad, erre nagyon büszke vagyok!
- De jó, valami újat próbáltál ki ma!
- Köszönöm, hogy ma valakinek segítettél.

FEJEZET 2. TANULÁS MEGKÖZELÍTÉSE

- Nagyon nagy öröm látni a haladásodat!
- Ne feledd, mindannyian tudunk a hibáinkból tanulni. Örüljünk annak, hogy ma valamit jobban tudunk, mint előtte.
- Wow, egy nehéz feladatot oldottál meg!
- Szép munka! Kipróbáltál egy másik módszert.

3. fejezet

Tanulás szervezése

Az oktatás tartalmának előzetes szabályozása helyett a Budapest School a tanulás módjára helyezi a hangsúlyt, és ezt támogatandó pedagógiai alapelve, hogy integratív módon fejlessze és alkalmazza a tanár és gyerekcsoportban azokat a pedagógiai, pszichológiai és szervezetfejlesztési módszereket, melyek korszerű módon tudják segíteni a tanulás tanulását, az egyéni és csoportos fejlődést, a konfliktusok feloldását.

kell ez a bevezető három paragrafus?

A tanulás tartalmát tekintve a Budapest School saját alternatív kerettantervére támaszkodik, amely a tanulás rendszerét, annak folyamatát szabályozza. E dokumentum alapján az állami kerettanterv tanulási eredménycéljain történő végighaladás mellett a Budapest School nagy hangsúlyt fektet a gyerekek saját tanulási céljaira és a célállítás módjára.

A gyerekek életkori, fejlettségi, valamint szociális és érzelmi állapotának figyelemmel kísérésében, valamint a saját tanulási célok kitűzésében és elérésében minden gyereket egy mentor tanár kísér végig az iskolán. A mentor tanár személye változhat az iskolában töltött évek alatt, de arra is van lehetőség, hogy ugyanaz a mentor kísérjen végig egy gyereket az általános iskola első osztályától az érettségig.

3.1. A Budapest School mikroiskola-hálózata

A Budapest School mikroiskolák hálózataként működik. A mikroiskola a Budapest School iskolahálózatának legkisebb egysége. Nem egy önálló intézmény, és nem a telephely szinonimája.

Az egyes mikroiskolákban a gyerekek kevert korosztályú tanulóközösségként, érdeklődésük és képességeik alapján, együtt és egymástól tanulnak és fejlődnek. A tanulóközösség fontos célja, hogy biztonságot, támogatást nyújtson, és *így* segítse a közösség tagjainak a minőségi tanulását. Az egyes

mikroiskolák egymással is kapcsolatban vannak, egymástól tanulnak, így a gyerekek tanulási helye változhat.

Épületek, tagintézmények és telephelyek A Budapest School iskola egy székhellyel és több tagintézménnyel, illetve telephellyel működhet. Fontos azonban, hogy egy telephelyen több mikroiskola is működhet, és egy mikroiskola több telephely adottságait is kihasználhatja.

A program tudatos szándéka, hogy az épületet és a tanulás szervezeti formáját ne kösse össze szorosan. Egy-egy mikroiskola az épületére úgy gondol, mint egy átmeneti bérleményre vagy egy helyre, amit most meglátogat. Változhat, hogy egy-egy épületet éppen melyik mikroiskola használja.

A tanulás helyszínének változtathatósága lehetővé teszi, hogy a múzeumpedagógiát, a tudományos kutatóközpontokkal való együttműködést, az erdei iskolák világát, a sportegyesületek tevékenységeit, vagy más külső helyszínen megvalósuló szakköröket a Budapest School gyerekek számára a mindennapok integrált részvé tegyük. Fontos kiemelni, hogy mindeközben mindenkinek szüksége van bázisra, biztonságot adó otthonra: ezért van minden Budapest School gyereknek és tanárnak egy elsődleges helye. A tanulási folyamat működtetéséért a Budapest School egyes mikroiskolái felelősek. Az iskolákat tanulásszervező-tanárok (a különböző pedagógus szerepek kibontása a 4.1. fejezetben található) egy csoportja alkotja és vezeti. Így a mikroiskolák vezetéséért a tanulásszervező-tanárok felelősek.

Az egyes mikroiskolák különböznek egymástól abban, hogy az oda járó gyerekek pontosan mit és mikor tanulnak vagy alkotnak. Azonban a következő alapelvek az összes mikroiskolára érvényesek.

Az iskoláknak saját fókuszuk van. Van olyan mikroiskola, amely a fejlesztési célok eléréséhez és az egyéni célok mentén már 6 éves gyerekek tanulásánál a robotika eszközeit használja, másutt drámafoglalkozásokkal fejlesztik 12 éves gyerekek a szövegértésüket és éntudatukat. A mikroiskola-rendszerben rejlik annak a lehetősége, hogy egy adott tanulási környezetben a hangsúlyok úgy változhatnak a csoport és az egyén érdeklődését követve, hogy közben a tanulási egyensúly fennmaradjon a tantárgyak fejlesztési területei között. Az iskolák nemcsak abban térnek el egymástól, hogy kevert korcsoportban, más korosztályú gyerekek, más érdeklődések mentén, és ily módon más célokat követve tanulnak, hanem területileg, regionálisan is eltérőek lehetnek.

Az iskolákban a tanulók nagymértékben befolyásolják, hogy mit és hogyan tanulnak és alkotnak. A tanárok választási lehetőségeket dol-

goznak ki, amikből a gyerekek (a mentoruk és szüleik segítségével) a saját céljaikat, érdeklődésüket leginkább támogató *egyéni tanulási tervet* alkotnak. Az iskolákban (a tanárok által meghatározott kereteken belül) megfér egymással több, különböző egyéni céllal rendelkező gyerek.

Eltérhet, hogy egy-egy gyerek mit tanul, ezért az is, hogy mikor és hogyan sajátítja el a szükséges ismereteket: egy közösségben megfér a központi felvételire fókuszáló 11 éves gyerek, és az olyan is, aki ekkor inkább a Minecraft programozásában akar elmélyülni, ezért más képességek fejlesztésével lassabban halad. A tanárok feladata és felelőssége, hogy olyan közösségeket válogassanak össze, amelyek kellően diverzek, és mégis jól működnek, a gyerekek igényeit és a kerettanterv céljait egyaránt megfelelően kielégítik.

A mikroiskolák kevert korosztályos közösségek. A Budapest Schoolban a gyerekek nemcsak a saját korcsoportjukban, hanem kevert korosztályok szerinti csoportokban is tanulnak egy-egy mikroiskolában, hasonlóan a Montessori-féle kevert korosztályos csoportokhoz, vagy az *önállósági szintek* (independence level (School, 2014)) alapján szervezett tanulócsoportokhoz. A csoportok létrehozásakor arra törekszünk, hogy olyan gyerekek tanuljanak együtt, akik tudják egymást támogatni a tanulásban.

A mikroiskolák együtt fejlődő közösségek. Úgy fejlődnek, mintha első lépésben óvodapedagógusok által vezetett óvodai csoportok alakulnának át kéttanítós alsós osztályokká. Majd amikor a tanuláshoz újabb tanárookra van szükségük, akkor bővül a tanárcsapat. Így jöhet létre akár 50 gyerek és 5-8 tanár közössége. Amikor a fejlődésükhöz újabb tanárra van szükségük a gyerekeknek – például egy speciális képesség erősítéséhez –, akkor vagy a Budapest School másik mikroiskolájából jövő tanártól, vagy egy külsős szakembertől tanulhatnak. Amikor az érettségire készülve maguk alkotnak gyakorló csoportot, akkor a tanulásukat akár már önmaguknak is megszervezhetik.

Különféle tanulási struktúrák jöhetnek létre a mikroiskolákon belül. A közösséget kisebb csoportokra bonthatjuk, ha a tanulásszervezés ezáltal hatékonyabb. Egyes modulokban egy-egy projektre szerveződnek a gyerekek, ilyenkor gyakran az eltérő képességű és életkorú gyerekek is megférnek egymás mellett. Más moduloknál a csoportokat általában képességszint alapján hozza létre a tanár. Ilyen lehet a másodfokú egyenletek megoldóképletét megismerő csoport, az írni tanulók csoportja, vagy egy angol nyelvű újság szerkesztésére és megírására alakult modul, ahol a nyelvismeretnek és a szövegalkotási képességnek már egy olyan szintjén kell lenni, hogy a projektnek jól mérhető kimenete lehessen.

A mikroiskolák diverz, integratív közösségek. A Budapest School iskolák társadalmi, kulturális és gazdasági értelemben is egyik fő céljuknak tartják az integrációt addig, amíg az a közösség céljait szolgálja.

A Budapest School mikroiskolái tanuló közösségek. Mindig, minden módszer, folyamat fejleszthető, ezért a tanárok feladata, lehetősége, hogy az aktuális helyzethez illő legalkalmasabb módszert válasszák a tanulás segítéséhez.

A Budapest School mikroiskolák célja, hogy jól átlátható, követhető és folyamatosan fejlődő folyamattá váljon a tanulás mind a tanuló, mind a tanár, mind a szülő részéről. Kerettantervünk folyamatszabályozást nyújt, nem kimeneti szabályozást. A kimenet a gyerekek és a közösség képességeitől, céljaitól és érdeklődésétől, valamint a társadalmi szabályozási környezettől függ.

3.2. Saját tanulási célok

Minden gyerek megfogalmazza és háromhavonta újrafogalmazza a *saját tanulási céljait*: eredményeket, amelyeket el akar érni, képességeket, amelyeket fejleszteni akar, szokásokat, amelyeket ki akar alakítani. A saját célok elfogadásakor a tanuló és a mentora a szülőkkel együtt *tanulási szerződést* köt. Csak olyan célok kerülhetnek a saját célok közé, amelyek minden érintettnek biztonságosak, és amelyek összhangban vannak a tantárgyi fejlesztési célokkal és eredményelvárásokkal.

Fontos megkötés, hogy a saját tanulási célok felét a a kerettanterv Tantárgyi eredménycélok fejezetében

felsorolt tantárgyi tanulási célokból kell összeválogatni. A másik fele szabadon alakítható. Az iskola tanárai a közösségek igényei, céljai alapján alakítják ki, hogy pontosan mi történik az iskolákban: mikor és milyen modulok vannak, hogyan szervezik a mindennapokat.

Háromhavonta a tanárok és a tanulók megállnak, reflektálnak az elmúlt időszakra, és a tapasztalatok, valamint az elért célok ismeretében és az új célok figyelembevételével újratervezik, újraszervezik a foglalkozások rendjét, tehát azt, hogy mikor és mit csinálnak majd a gyerekek az iskolában. A mindennapi tevékenység során tapasztalt élmények, alkotások, elvégzett feladatok, kitöltött vizsgák, tehát mindaz, ami a gyerekekkel történik, bekerül a portfóliójukba. Még az is, amit nem terveztünk előre.

A gyerekeket a mentoruk segíti a saját célok kitűzésében, a különböző választásoknál, a portfólióépítésben, a reflektálásban. A tanulási célok kitűzése az önirányított tanulás fokozatos fejlődésével és az életkor előrehaladtá-

val folyamatosan egyre önállóbb tevékenységgé válik. Tanulási útján, céljai kitűzésében a mentor kíséri végig a gyerekeket.

A Budapest School személyre szabott tanulásszervezésének jellegzetessége, hogy a tanulók a saját egyéni céljuk irányába haladnak, az adott célhoz az adott kontextusban leghatékonyabb úton. Tehát mindenki rendelkezik egyéni célokkal, még akkor is, ha egy közösség tagjainak céljai a tantárgyi eredménycélok azonossága, vagy a hasonló érdeklődés miatt akár 80% átfedést mutatnak.

A NAT műveltségi területeiben megfogalmazott követelmények teljesítése is célja a tanulásnak, a tanulás fő irányítója azonban más. Mi azt kérdezzük a tanulóktól, hogy *ezen felül* mi az ő személyes céljuk.

3.3. A tanulási szerződés

A tanulási szerződés az előbbieken említett gyerek-mentor-szülő közötti megállapodás, ami rögzíti

1. a gyerek, a mentor (iskola) és a szülő igényeit, elvárásait;
ezek lehetnek: „*szeretném, ha a gyerekem naponta olvasna*” típusú folyamatra vonatkozó kérések, vagy erősebb „*változtatnod kell a viselkedéseden, ha a közösségben akarsz maradni*” igények, határok megfogalmazása;
2. a gyerek céljait a következő trimeszterre, vagy a tanév végéig;
3. a gyerek, mentorok (iskola) és szülő vállalásait, amivel támogatják a cél elérését és a felek igényének elérését.

A tanulási szerződésre jellemző, hogy

- A kitűzött célokat minél specifikusabban, mérhetőbben kell megfogalmazni. Javasolt az OKR, (Objectives and Key Results, azaz Cél és Kulcs Eredmények) (Wikipedia contributors, 2018a) vagy a SMART (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound, azaz Specifikus, Mérhető, Elérhető, Releváns és Időhöz kötött) (Wikipedia contributors, 2018b) technika alkalmazása, hogy minél specifikusabb, teljesíthetőbb, tervezhetőbb és könnyen mérhető célokat tűzzenek ki.
- A kitűzött célokban való megállapodást követően, megállapodást kell kötni arról is, hogy ki és mit tesz azért, hogy a tanuló a célokat elérje.
- A mentor a teljes mikroiskolát (a többi tanárt, a közösséget) képviseli a megállapodás során.

A tanulási szerződést néha hívjuk *megállapodásnak* is. A megállapodás és szerződés szavakat ez a kerettanterv szinonímának tekinti. A *learning contract* az önirányított tanulást hangsúlyozó felnőttképzés irodalomban bevett szakkifejezés már a 80-as évektől (Knowles, 1977). Ennek a magyar nyelvben inkább a szerződés felel meg. Egy másik szakterületen, a pszichoterápiás munkában a terápiás szerződések megkötésekor a közös munka kereteinek kialakítását és fenntarthatóságát hangsúlyozzák. (Dóra, 2009) Erre is utalunk a tanulási szerződés elnevezéssel. Van, amikor a *hármass szerződés* kifejezést használjuk, hangsúlyozva, hogy mind a három szereplőnek elfogadhatónak kell tartania a szerződés tartalmát.

Tekintettel arra, hogy a kiskorú mellett minden esetben a szülő (törvényes képviselő) is aláírója a szerződésnek, a Ptk. 2:14. § (1) és (3) bekezdése szerint a jognyilatkozat érvényesen megtehető, a szerződés érvényesen létre jöhet.

3.4. Moduláris tanmenet

Az iskola fő célja, hogy képes legyen alkalmazkodni a menet közben felmerülő tanulási igényekhez, és a tanulók saját céljai felé vezető egyéni tanulási útjait minél rugalmasabban meg tudja szervezni. Ennek támogatására a tanulást modulokra, rövid tanulási egységekre bontjuk.

A modulok a tanulásszervezés egységei: olyan foglalkozások megtervezett sorozata, amelyek során egy meghatározott időn belül a gyerekek valamely képességüket fejlesztik, valamilyen ismeretet elsajátítanak, vagy valamilyen produktumot létrehoznak. A modulok célja sokféle lehet, de a legfontosabb, hogy a résztvevők a portfóliójukba bejegyzésre érdemes eredményt hozzanak létre. Modulokba szerveződve az iskola tanulói tudnak például:

- Produktum létrehozására szerveződő projektben részt venni
- Felfedezni, feltalálni, kutatni, vizsgálni, azaz kérdésekre választ keresni
- Egy jelenséget több nézőpontból megismerni
- Valamely képességüket, készségüket fejleszteni
- Adott vizsgára gyakorló feladatokkal felkészülni
- Közösségi programokban részt venni
- Az önismeretükkel, a tudatosságukkal, a testi-lelki jóllétükkel foglalkozni.

A modulokból álló rendszert azért kínáljuk a gyerekeknek, hogy egyszerre adjunk átlátható struktúrát a tanulásnak, és kellő rugalmasságot is biztosítsunk, hogy az egyéni, a közösségi és a társadalmi célok harmóniába kerülhessenek.

A modulokat a tanulósszervezők állítják össze. A modulok kiválasztása, felkínálása az iskola tanulósszervező tanárainak felelőssége, hiszen ők figyelnek és reagálnak a tanulók, szülők céljaira és igényeire. Kidolgozáshoz és a modulok tartásához külsős embereket hívhatnak meg, de ebben az esetben is a tanulósszervező tanárok felelőssége, hogy a modulok és a modulvezetők mit és hogyan csinálnak.

A tanulósszervezők az egyes modulok tematikáját, azok hosszát és feladatát a gyerekek tanulási céljainak megismerését követően és a kerettantervben meghatározott tantárgyi eredménycélokat figyelembe véve határozzák meg. A meghirdetett modulokból áll össze a tanulás trimeszterenkénti tanulási rendje. A modulokba való csatlakozásról a mentor, a szülő és a gyerek közösen dönt, mindig szem előtt tartva, hogy folyamatos előrelépés legyen a már elért egyéni és tantárgyi eredménycélokban is. Egy modul megkezdésének lehet feltétele egy korábbi modul elvégzése, a gyerek képességszintje, a jelentkezők száma, és lehet egyedüli feltétele a gyerekek érdeklődése. Egy modulvezető különféle tematikájú modulokat tarthat függően attól, hogy az egyéni célok, a tantárgyi eredménycélok mit kívánnak, és a tanulósszervezők, valamint a modulvezetők kapacitása mit enged. Egy modul kapcsolódhat

- valamilyen tantárgyi eredménycél eléréséhez;
- egy tantárgyi céloktól független önálló tanulási célhoz;
- vagy tantárgyi céloktól független csoportos tanulási célhoz.

A Budapest School tanulói a felkínált modulokból maguk választják napi- és hetirendjük tartalmát, a mentoraik és szüleik segítségével. Az a tanulósszervező tanárok felelőssége, hogy amikor egy tanuló moduljai befejeződnek, és újat tud felvenni, akkor az érdeklődési körének, tanulási céljainak megfelelő modulok közül választhasson.

A modulok formátuma változatos. Egy-egy modul hossza és foglalkozásainak gyakorisága változó lehet: az egyszeri alkalomtól a teljes trimeszteren át tartó, heti 3-5 foglalkozást magában foglaló modul is lehetséges. Egy trimeszternél azonban nem lehet hosszabb, és a lezárását az értékelés és az elért eredmények portfólióba emelése követi. Egy modul folytatásaként a következő trimeszterben új modult lehet meghirdetni.

FEJEZET 3. TANULÁS SZERVEZÉSE

A modulok nemcsak témájukban, céljaikban, időtartamukban, hanem módszertanukban, folyamataikban is különbözhetnek: bizonyos modulokban a felfedezettő (inquiry based) módszer, másokban az ismétlő (repetitív) gyakorlás a célravezető. Így mindig a modul céljához, a tanárok és a tanulók képességeihez és igényeihez választható a legjobb módszer. Modulonként változhat, hogy a folyamatot a tanulók vagy a tanárok befolyásolják-e, és milyen mértékben. Két szélsőség:

1. Egy digitális kézműves modul célja, hogy építsünk valamit, ami programozható. Annak kitalálása, hogy mit és hogyan építünk, a tanulók feladata. Itt a modul vezetője csak támogatja a tanulás folyamatát, azaz *facilitál*.
2. Egy „A vizuális kommunikáció fejlődése a XX. század második felében” modul esetén a tanár előre eldönti, hogy mely alkotók, alkotások tartoznak szerinte a mindenképpen említendő sorába (a kánonba), és ezeket a tanulókkal sorban végigveszi.

Modulok helyszíne A tanulás az egyes mikroiskolák helyszínén, vagy más Budapest School mikroiskolákban, vagy a tanár által kiválasztott külső helyszínen, esetenként pedig online, virtuális térben történik. A tanulásra, mint az élethez szorosan kapcsolódó holisztikus fejlődési igényre tekintünk, melynek jegyében az elsődleges szocializációs formától, a szülői, családi környezettől sem akarjuk a tanulást leválasztani. Az élethosszig tartó tanulás jegyében a tanulás tere az iskolai időszak után és az iskola terein kívül is folytatódik.

A tanulók több ok miatt is tanulnak az iskolán kívül:

1. Modulok szervezhetők külső helyszínekre, úgymint múzeumokba, erdei iskolákba, parkokba, vállalatokhoz, vagy tölthetik az idejüket „kint a társadalomban”.
2. Az önirányított tanulás okán a gyerekek otthon vagy külső helyszíneken is elvégezhetnek egy modult, amennyiben ez egyéni céljuk elérését nem veszélyezteti, és mentoruknak tudomása van arról, hogy a folyamatos fejlődés biztosított.

Minden modul végeztével a tanulók és modulvezetők visszajelzést adnak egymásnak, aminek része, hogy megosztják saját élményeiket, reflektálnak a közös időre, összegyűjtik és értékelik az elért eredményt, és kitérnek az esetleges fejlődési lehetőségekre.

3.5. Visszajelzés, értékelés

Ahhoz, hogy hatékony legyen a tanulás, fejlődés, érdemes a gyerekeknek, tanároknak és szülőknek tudnia, hogy

1. hol tart most egy gyerek, mit tud most,
2. hova akar vagy kell eljutni, azaz, mi a célja,
3. mi kell ahhoz, hogy elérje a célját.

Ezek mellett mindenkinek hinnie kell abban, hogy odafigyeléssel, gyakorlással a gyerek meg tud tanulni egy konkrét dolgot. Fontos, hogy magas legyen a gyerekek énhatékonysága, önbizalmuk, és nem szabad félniük a hibázástól, a nem-tudástól, mert a tanulás első lépése, hogy elfogadjuk, hogy valamit nem tudunk. Azaz fontos, hogy fejlődésfókuszú gondolkodásuk (growth mindset) (Dweck, 2006) legyen, azaz

4. hinniük kell, hogy el tudják érni a céljukat.

Egy visszajelzés, értékelés akkor jó és hasznos, azaz hatékony, ha ebben a négy dologban segít. Mai tudásunk szerint ehhez:

- Rendszeresen visszajelzést kell kapnunk és adnunk.
- A tanulási céloknak és visszajelzéseknek minél specifikusabbaknak kell lenniük (azaz például ne a 8. osztályos *matematikatudást* értékeljük, hanem például, hogy mennyire képes valaki *fagráfok használatára feladatmegoldások során*¹).
- A „*hol tartok most*” diagnózisnak mindig cselekvésre, viselkedésre, aktív tevékenységekre kell vonatkoznia. Ne az legyen a visszajelzés, hogy „*ügyes vagy egyenletekből*”, hanem „*gyorsan és pontosan oldottad meg a 4 egyenletet*”. A legjobb, amikor a visszajelzés konkrét megfigyelésen alapul, és tudni, hogy mikor, hol történt az eset: „*amikor társaiddal Minecraftban házat építettél, akkor pontosan kiszámoltad a ház területét*”.
- Ha a cél nem a mások legyőzése, akkor a visszajelzés se tartalmazzon olyan állítást, ami másokhoz hasonlít (így kerüljük a *tehetség* szót is, aminek bevett definíciója szerint az átlagnál jobb képességű). A másokhoz való szint felmérése akkor (és csak akkor) fontos, amikor a cél egy versenyszituációban jó eredményt elérni.

---

¹Ez a konkrét példa a STEM tantárgy egyik eredménycélja

- A tanuló legyen részese a visszajelzésnek. Értse, tudja, hogy miért kapta azt a visszajelzést, a legjobb, ha – amikor ezt a képességei engedik – önmaga képes elvégezni a visszajelzést, vagy annak egy részét.
- A visszajelzésnek transzparensen hatással kell lennie a tanulásszervezésre. Legyen része a folyamatnak, és a gyerek, tanár és a szülő is értse, hogy a visszajelzés alapján mit és hogyan csinálunk másképp.

Többszintű visszajelzés A Budapest School iskolákban a gyerekek többféle visszajelzést kapnak.

1. Minden modul elvégzése után a modul céljai, témája, fókusza alapján a modulvezetők visszajelzést adnak a tanulásról, eredményekről, viselkedésről.
2. Trimeszterenként a mentorok visszajelzést adnak arról, hogy a tanuló általában hogyan haladt a tanulási célok felé.
3. Ennek része, hogy a tantárgyi eredménycélok alapján hogyan haladt a tanuló a tantárgyak évfolyam-szinthez tartozó követelmények teljesítésében. Az évfolyamok, mint elérhető szintek Budapest School értelmezését a 3.8. fejezet tárgyalja.
4. A mentorok irányításával a tanulók visszajelzést kapnak arról, hogyan működnek a közösségben.

Érdemjegyek, osztályzatok helyett értékelőtáblázatok A Budapest School visszajelzéseinek sokkal részletesebbeknek kell lenniük, mint azt a tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok lehetővé teszik, ezért azok helyett mi értékelőtáblázatokat (angolul rubric) alkalmazunk. Az értékelőtáblázatban szerepelnek az értékelés szempontjai és azok szintjei is, rövid leírásokkal. Ezek alapján a gyerekek maguk is láthatják, hogy hol tartanak, hogyan javíthatnak még a munkájukon. A táblázatok formája minden visszajelzés esetén változtatható (értsd modulonként, célonként).

3.6. Portfólió

A modulok eredményeiből, a produktumokból és visszajelzésekből portfóliót állítunk össze, hogy a tanulás mintázatait észlelhessük, és tudatosabban tudjuk a gyereket segíteni a céljai kitalálásában és elérésében. A portfólió a gyerek céljainak nyomonkövetését szolgálja, és egyúttal a szülői visszajelzés

FEJEZET 3. TANULÁS SZERVEZÉSE

---

eszköze is. Minden tanulónak folyamatosan épül a portfóliója: ez tartalmazza az általa elvégzett feladatokat, projekteket vagy azok dokumentációját, alkotásait, eredményeit, az esetleges vizsgák eredményeit és a visszajelzéseket társaitól, tanáraitól. A *portfólió célja*, hogy minden információ meglegyen ahhoz, hogy

- a tanuló és mentora fel tudja mérni, hogy sikerült-e a kitűzött célokat elérni, illetve mire van szüksége még a tanulónak új célok eléréséhez;
- a szülő folyamatosan rálásson a gyereke tanulási útjára;
- megítélhető legyen, hogy a tantárgyi fejlesztési területekhez képest hol tart a tanuló;
- a gyerek a portfólió megtekintésével visszaemlékezhesen a tanultakra, ismételhessen, tudása elmélyülhessen;
- eredményei alapján bizonyítványt lehessen kiállítani.

A portfólió alakításának eseményei

1. Minden *modul végeztével* a portfólióba kerül:
  - (a) A készség elsajátításának ténye (mastery based learning, nálunk nincs félig elsajátított képesség), ha a modul célja például a 20-as számkörben való biztonságos összeadás és kivonás volt. Amennyiben a készséget a gyerek és a tanár megítélése alapján nem sikerült megfelelően elsajátítani, úgy a gyakorlás ténye kerül be a portfólióba.
  - (b) Az alkotás vagy a projektmunka eredménye, ha a modul célja egy alkotás létrehozása volt.
  - (c) A részvétel ténye, ha a jelenlét volt a modul célja (például kirándulás az Országos Kéktúra útvonalán).
2. Az elvégzett vizsgák, tudáspróbák, képességfelmérők, diagnózisok eredményei.
3. A kipakolás, amelynek célja, hogy a tanulók a tanároknak, szülőknak és más érintetteknek bemutassák a két kipakolás között elvégzett munkájukat, azaz a portfólió változásukat. A kipakolásra való felkészülés tulajdonképpen a portfólió összeállítása, prezentálásra való felkészítése, a *portfólió frissítése*.

4. Társas visszajelzés eredményeként minden tanuló kap visszajelzést a társaitól. Ilyenkor összegyűjtik, mit tett a tanuló, ami a többiek elismerését és háláját kivívta.
5. A tanuló saját értékelése, reflexiója arról, hogyan értékeli, amit elért.
6. A tanárok folyamatosan adnak kompetencia tanúsítványokat. Ezek rövid, specifikus visszajelzések, amelyek mutatják, ha valamit a tanuló megcsinált, valamiben fejlődött.

A mentorok segítenek a tanulás módját, folyamatát és eredményeit bemutatni portfólióban.

Formai követelmények A portfólió formátumára nincs egységes megkövetelés. Minden mikroiskola maga alakítja ki a gyerekek, tanárok és szülők számára legjobban működő rendszert. Így arról is ők döntenek, hogy digitális vagy analóg formátumban tárolják a portfóliót. Azonban fontos, hogy a portfóliónak rendezettnek, hozzáférhetőnek, elérhetőnek, visszakereshetőnek és könnyen bővíthetőnek kell lennie. Olyan megoldást kell a mikroiskoláknak választaniuk, ami alapján a gyerek, tanár és a szülő *naponta* tudja a portfóliót bővíteni, és akár *heti rendszerességgel* át tudják tekinteni időrendben, modulonként vagy tantárgyanként a portfólió bővülését.

3.7. A csoportbontások

ezt talán már leírtuk a moduláris tanmenetnél. Kezz ez egyáltalán?

a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A Budapest School iskoláit mikroiskolák közösségeiből hozzuk létre. Így egy gyerek elsődleges csoportja a mikroiskolájának közössége, ami lehet 12 - 50 gyerek. Ezen belül modulonként eltér, hogy milyen csoportbontásban dolgoznak. Több színje van a csoportmunkának. 1. A mikroiskola közössége heti rendszerességgel tarthat iskolagyűlést, fórumot, HOGY HIVJAK A BREZNOBAN?. Ilyenkor a mikro iskola közössége együtt van. 2. Modulokra kisebb csoportok jelentkezhetnek. Egy modul csoportjának rendező elve lehet, hogy 1. egy képességszinten lévő gyerekek tanuljanak együtt; 2. vagy közös érdeklődés hozza össze a csoporttagokat; 3. van, hogy direkt a véletlenszerűségben van az érdekesség, mert keveredni akarunk; 4. kölcsönös szimpátia és vonzalom lehet a modultagok között: most azért vannak egy csoportban, mert egy csoportban akartak lenni. 3. Egy-egy foglalkozáson belül is sokszor csoportot alkotunk, az előző elvek alapján.

3.8. Évfolyamok, bizonyítvány

A tantárgyközi, moduláris tanulás közben a visszajelzések és a portfólióelemek egybeállításával monitorozzuk, hogy az egyes fejlesztési célok megjelenjenek a mindennapos tanulás során. Így a Budapest School a NAT pedagógiai szakaszainak végén minden esetben, közben pedig a tanuló/szülő kérésére elvégzi a miniszter által kiadott kerettanterv tantárgyi rendszere szerinti értékelést és az annak történő megfeleltetést.

A Budapest Schoolban az évfolyamokra úgy tekintünk, mint egy játék nehézség szintjeire: akkor léphet egy tanuló a következőbe, ha elvégezte az adott évfolyamhoz köthető tantárgyi követelményeket. És remélhetőleg egyre nagyobb kihívások várnak rá a következő szinten. A hagyományos évfolyamoktól eltérően

- Egy tanuló minden tantárgyból állhat más szinten.
- Nem biztos, hogy az egy korcsoportba tartozók vannak ugyanazon az évfolyamszinten.
- Nem mindig az egy évfolyamszinten lévők tanulnak együtt, sokszor előfordulhat az is, hogy a különböző szinten lévő tanulók tudnak együtt és akár egymástól is tanulni.
- Egy év alatt több évfolyamszintet is lehet lépni.

A bizonyítványába azonban mindig annak az évfolyamnak az elvégzése kerül be, amelyből minden kötelező tantárgyhoz szükséges fejlesztési célt elérte. Formálisabban kifejezve a tantárgyankénti évfolyamszintek minimumát kell a bizonyítványban rögzíteni.

3.8.1. Előrehaladás igazolása

A tanulók portfóliója alapján megállapítható, hogy egy adott évfolyamhoz köthető tantárgyi követelményeknek megfelel-e. Ehhez a tanulók elvégzik a mentoruk segítségével a portfóliójuk (mit csináltak, mit tanultak, mit tudnak) összehasonlítását a kerettanterv *Tantárgyi eredménycélok* c. fejezetében felsorolt tantárgyi eredménycélokkal. Ha szükséges, akkor a kapcsolódás biztosításához a portfóliójukat kiegészíthetik tudáspróbák/szintfelmérő vizsgák teljesítésével, melynek megszervezése az adott mikroiskola tanárközösségének a feladata.

Amennyiben valamely diáknál egy adott évfolyam tantárgyi követelményei elismerésre kerülnek, akkor az iskola hivatalosan is igazolja, hogy a diák

az adott tantárgy vagy tantárgyak évfolyam szerinti követelményeit teljesítette.

Egy tantárgyból egy évfolyam teljesítettnek tekinthető, ha a tantárgyhoz tartozó tanulási célok 50%-ának elérése a portfólió alapján bizonyítható.

Az iskola automatikusan elkészíti a 2., 4., 6., 8., 10. és 12. évfolyamszint követelményeinek teljesítésekor, vagy a tanuló/szülő kérésére ettől eltérő időben is, a fenti hitelesítési, igazolási folyamatot, ami alapján bizonyítvány állítható ki.

3.8.2. Szöveges értékelés, érdemjegyek

A Budapest Schoolban a tanulásra való visszajelzés csupán egyik eleme, hogy érdemjegyet adunk, amikor erre van szükség. Ennek fő célja, hogy a fejlesztési célokhoz való kapcsolódást kifejezzük. A tanulás legfőbb mércéje a gyerek fejlődésének mérése önmagához képest a kortárs és a tanári visszajelzések alapján, valamint a portfólióban összegyűlt tanult, tapasztalt és létrehozott tartalmak rögzítése formájában. Amikor a tanuló következő évfolyamba léphet, akkor ez azt jelenti, hogy a portfóliója alapján megállapítható, hogy *elsajátította a korosztályának megfelelő fejlesztési célokat.*

3.9. Osztályzatok, osztályozó vizsgák

A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai; az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

valamint közép fokú iskola esetében a szóbeli felvételi vizsga követelményeit (javító, osztályozó, különbözeti vizsgák vizsgaszabályzata);

a tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Ha iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt a szülő vagy gyerek kéri, hogy gyereket félévkor és/vagy év végén osztályzattal minősítsük, és a portfólia értékelésünk alapján megajánlott osztályzatot nem fogadja el, a tanuló osztályozó vizsgát tehet.

Magántanuló és az órák látogatásáról valamilyen okkal felmentett gyerekek érdemjegyeit osztályozó vizsgákkal kell megállapítani.

Osztályozó vizsgák

Az osztályozó vizsgák a 3.8. fejezetben leírtakhoz hasonlóan is a portfólio értékelésén alapulnak. A gyerek (mentora és szülei segítségével) összeállítja a portfóliót, és bizonyítja, hogy a portfólio alapján megállapítható a kívánt osztályzat, az adott tárgyhoz az adott évfolyamban.

Így a vizsga nem más, mint hogy a vizsgabizottság a portfólio alapján megállapítja a érdemjegy megalapozottságát. Mi van, ha nem tartják helyénvalónak az érdemjegyet? A vizsgabizottság mind lefele, mind felfele változtathat az érdemjegyen. Ha a megajánlott érdemjegy nem elfogadható a gyerekek vagy a szülőknek, akkor a vizsgát sikertelennek kell tekinteni. És új eljárást kell kezdeni.

Az osztályozó vizsga történhet online is, és aszinkron is. Tehát a vizsgabizottságnak és a gyerekeknek nem kell egy időben egy helyen lenni. Minden esetben szükséges a portfóliót és a bizonyítási folyamatot digitálisan rögzíteni. Az iskolának 2 évig meg kell őriznie az osztályozó vizsgák anyagát.

Ez itt elég erős, és fontos. Tessék megneézni. Osztályozó

Osztályozó vizsgák szervezése

A szülő és gyerek osztályozó vizsga iránti kérelmet nyújthat be az mentor-tanárnál írásban is megerősítve. A tanév alatt beadott írásbeli kérelem beadását követően az iskolának 20 tanítási nap áll a rendelkezésére a vizsga megszervezésére. (Ez alatt a tanév elején a tanév rendjében kiírt tanítási napok értendők. A tanév elején tanítási szünetnek kiírt napok nem számítanak tanítási napnak!) Amennyiben a szülő a nyári szünet ideje alatt kérelmezi az osztályozó vizsga megtartását, úgy azt legkésőbb június 30-ig jeleznie kell (írásban is). Az ilyen esetekben az osztályozó vizsga augusztus utolsó hetében kerül megtartásra.

3.10. A felvétel és az átvétel

a felvétel és az átvétel - Nkt. keretei közötti - helyi szabályai

3.11. A közösségi lét szabályai

A Budapest School mikroiskoláiban a tanulásszervezők a gyerekekkel közösen döntenek a mindennapokat érintő szabályokról. A szabályok minden esetben azt a cél kell, hogy szolgálják, hogy a gyerekek a saját céljaik mentén folyamatosan fejlődésben lehessenek. Ezek alapján határozzák meg és jelölik ki legalább egy trimeszter, vagy legfeljebb egy tanév idejére azokat a szabályokat, amelyek a közösség egészére érvényesek. Ezek kapcsolódhatnak a különböző technológiai eszközök használatához, a napi és hetirend megállapításához, vagy ahhoz, hogy egy tanulási modulon való részvételnek milyen feltételei vannak. Az egyéni cél sosem gátolhatja a közösségi szabályok megvalósulását, ahogy a közösség szabályai sem szabhatnak határt az egyéni fejlődésnek.

3.11.1. Konfliktus, feszültségek kezelése

Tudjuk, hogy a Budapest School szereplői, a gyerekek, tanárok, szülők, pedagógia program, kerettanterv, fenntartó között kialakul néha kialakulnak feszültségek és konfliktusok, mert különbözőek vagyunk, különbözőek az igényeink.

Akkor is feszültség alakul ki, amikor valamit szeretnénk elérni, de még nem tartunk ott. A gyerek még nem érte el korosztályában szokásos évfolyam szint elvárásait, tanár még nem teljes mértékben a pedagógia programban

meghatározott módon segíti a tanulást, a szülő még nem tudja elég jól kifejezni igényét, vagy a mikroiskola még nem minden esetben tudja megszervezni a mindennapi testnevelést úgy, ahogy azt szeretnénk. Amikor eltérés van a vágyaink, vízióink, célunk és a realitás között, akkor kialakul az úgynevezett kreatív feszültség.

A Budapest School a feszültségekre/konfliktusokra olyan lehetőségként tekint, amelyek együttműködésen alapuló megoldása építi a kapcsolatot, és segíti a fejlődést.

A Budapest Schoolban feszültségnek, konfliktusnak hívunk minden vágy, ötlet, szándék, cél, viselkedés közötti különbséget, ami valamelyik félben negatív érzéseket kelt. Ebbe beletartozik az is, ha valaki nem azt és úgy csinálja, ahogy nekünk erre szükségünk van, vagy ha bármilyen okból nem érezzük magunkat biztonságban, vagy más univerzális emberei szükségletünk nem elégül ki.

Feszültség alakulhat ki a gyerekek, szülők és tanárok között bármilyen relációban és adódhatnak egyéb, belső konfliktusok, nehézségek is akár a család, akár a Budapest School életében, amelyek kihathatnak a közösségi kapcsolatainkra.

A BPS konfliktuskezelés során irányadó általános elvek

Tárgyalás A Budapest School közösségének valamennyi tagja, a tanárok, gyerekek, szülők, iskolát képviselő fenntartó vállalja:

- A közösség mindennapjaival kapcsolatos konfliktusok esetén elsőként az abban érintett személynek jelez közvetlenül.
- Személyes kritikát mindig privát csatornán fogalmazza meg először, ha kell, akkor segítő bevonásával.
- Vállaljuk, hogy bármelyik fél jelzése esetén lehetőséget biztosítunk arra, hogy a vitás kérdést megbeszélhessük közvetlenül, a folyamatban részt veszünk.
- Szakítás, kilépés, lezárás előtt legalább három alkalommal megpróbál egyeztetni;
- az egyeztetésre elegendő időt hagy, amely legalább 60 nap vagy – amennyiben több időre van szükség – a másik féllel megállapodott idő;
- Teljes figyelemmel, nyitottsággal, a probléma megoldására fókuszálva igyekszik feloldani a konfliktust, és közösen megoldást találni a problémára.

FEJEZET 3. TANULÁS SZERVEZÉSE

Összefoglalva: ha problémánk van egymással, akkor azt megbeszéljük. Nem okozunk egymásnak meglepetést, mert vállaljuk, hogy rögtön elmondjuk egymásnak konfliktusainkat.

Közvetítő bevonása Ha úgy érezzük, hogy a személyes egyeztetés nem vezetett megoldásra, a tárgyalást külső segítség bevonásával folytatjuk.

Megoldás keresése Ha a közvetlen egyeztetés, tárgyalás és közvetítő bevonása során sikerül valamilyen megoldást vagy a megoldáshoz vezető folyamatot egyeztetni, a felek ezt írásban rögzítik és meghatározzák azt az időtartamot is, amelyre szükség van ahhoz, hogy megtapasztalhassák, érezhessék, hogy van esély a feszültség, konfliktus megoldására.

Egyeztetés sikertelen Ha a felek között az egyeztetés sikertelen volt, vagy a megoldási javaslat nem működött, felek ezt írásban meg kell, hogy állapítsák. Erre azért van szükség, hogy egyetértés legyen abban közöttük, hogy értik, a másik fél sikertelennek érzi az egyeztetést.

Lezárás Az egyeztetés sikertelensége esetén elengedjük egymást. De ez a végső megoldás.

Gyerek-gyerek konfliktus

A mindennapokban a gyerekek akarva akaratlanul belecsöppennek olyan helyzetekbe, amikor a közösségben vagy interperszonális kapcsolataik során megborul a mindennapi egyensúly. Ezekben a konfliktushelyzetekben leginkább a felborult egyensúly helyreállítására törekszünk *resztoratív konfliktusfeloldási technikával*.

A resztoratív konfliktusfeloldás alaptézise az, hogy minden ilyen megborult egyensúlyi állapot egy lehetőség valami megújítására, újragondolására. A résztvevők egy külső személy segítségével (általában a jelenlévő tanár) együtt alakítják a megoldást, egészen addig, amíg az eredmény mindenki számára a konfliktus feloldását jelenti, azaz a megborult egyensúly helyreállítását.

A folyamat során a konfliktusban résztvevő összes személy elmondja az érzéseit, meglátását a felmerülő helyzettel kapcsolatban, valamint az énközléseken túl a szükségleteikről is beszélnek. Ezen szükségletek képezik a megoldás alapját, azaz ezeket egy tető alá hozva feloldhatjuk a fennálló konfliktust. Ilyenkor mindig először azokat a pontokat keressük meg, amelyekben

FEJEZET 3. TANULÁS SZERVEZÉSE

---

együttértenek a résztvevők, hiszen ez egy közös alapot szolgáltat arra, hogy a valódi feloldást megtalálhassuk.

Fontos, hogy a beszélgetésben az összes fél hallassa a hangját és meg is legyen hallgatva. Az értő figyelem kompetenciája is fejlődik ezen módszer alkalmazása során, például, ha az érintett felek elmondják, hogy mit hallottak meg abból, amit a másik elmondott.

Gyerek-iskola, tanár-szülő konfliktus

Minden gyereknek van egy mentora. A szülők számára a mentor az elsődleges kapocs az iskola felé. Ezért, ha a szülőben jelenik meg egy feszültség, akkor elsődleges a mentornak jelez. Ugyanígy, a mentor közvetíti a család felé a gyerekkel kapcsolatban feszültségeket.

Ha egy gyerek, vagy szülő úgy érzi, hogy egy gyereknek nem jó az iskolai élménye, például nem tanul eleget, vagy kiközösítik, vagy csak nem szeret bemenni, akkor feladata, hogy rögtön beszéljen a mentor tanárral.

Előfordulhat, hogy a tanárok vagy az iskola úgy érzik, hogy egy gyereknek nem tesz jót a Budapest School közössége, vagy a hozzáállása súlyosan zavarja vagy sérti a Budapest School közösséget vagy azok tagjait. Az is lehet, hogy a tanárok vagy a Budapest School a szülővel való kapcsolatot érzik konfliktus vagy feszültség forrásának. Ilyen esetben ugyanígy le kell folytatni a konfliktuskezelés folyamatát és megpróbálni feloldani a feszültséget. Ennek sikertelensége esetén az iskola jelzi a családnak írásban, hogy el szeretne válni.

Tanár-tanár konfliktus

Pedagógia program, kerettanterv be nem tartásával kapcsolatos konfliktusok

mit csinálunk tanár-tanár konfliktus esetén

Amikor egy tanár, egy gyerek vagy egy mikroiskola nem tartja be a kerettantervet, a pedagógia programot, a házirendet, vagy egyéb közösen megalkotott szabályokat, akkor konfliktus alakul ki közte és az iskola között. Ilyenkor szintén a konfliktuskezelés folyamatát kell lefolytatni.

Eszkalálás, mediálás

Ha nem sikerül a személyes egyeztetés vagy megbeszélés a tanárokkal vagy az érintett szülővel, vagy már nem is hiszel benne, hogy a feszültséget így fel tudjátok oldani, akkor mindenképpen küldj egy jelzést TODO. Innen ő fog közvetíteni (mediálni) köztetek.

3.11.2. A tanulók és az iskola szabályai

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogának gyakorlásának rendje

3.11.3. Partneri kapcsolatok

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

intézmény partnerei kapcsolattartásának formái (csak a nevelési-oktatási tartalmak relevanciája vonatkozásában, mert egyébként SZMSZ-kompetencia);

4. fejezet

Tanítás mestersége

4.1. Különböző tanári szerepek: a tanulásszervező, a mentor és a modulvezető

Tanulni bárkitől lehet, aki tud olyasmit mutatni, ami felkelti a tanuló érdeklődését, és elő tudja segíteni a fejlődését. Tanítani az tud igazán, aki tanulni is tud.

A Budapest Schoolban a gyerekek azokat a felnőtteket tekintik tanáruknak, akik minőségi időt töltenek velük, és segítik, támogatják vagy vezetik őket a tanulásukban. Több szerepre bontjuk a tanár fogalmát: a gyerek egy (és csak egy) felnőtthez különösen kapcsolódik, a *mentor* tanárához, aki rá különösen figyel. Ezenkívül a gyerek tudja, hogy a mikroiskola mindennapjait egy tanárcsapat, a *tanulásszervezők* határozzák meg, azaz ők vezetik az iskolát. A foglalkozásokon megjelenhetnek más tanárok, a *modulvezetők*, akik egy adott foglalkozást, szakkört, órát tartanak. Néha megjelennek más felnőttek, akik párban vannak egy másik tanárral: ők az *asszisztensek*, a *gyakornokok* vagy az *önkéntes segítők*.

Szervezetileg minden mikroiskolának van egy állandó *tanárcsapata*, a tanulásszervezők. Állandó, mert legalább egy tanévre elköteleződnek, szemben a modulvezetőkkel, akik lehet, hogy csak egy pár hetes projektre vesznek részt a munkában.

A tanulásszervezők általában mentorok is, de nem minden esetben. Nem lehet mentor az, aki a gyerek mikroiskolájában nem tanulásszervező, mert nem lenne rálátása a mikroiskola történéseire. Egy tanulásszervező lehet több mikroiskolában is ebben a szerepben és így mentor is lehet több mikroiskolában.

Mentor Minden tanulónak van egy *mentora*, aki az egyéni céljainak megfogalmazásában és a fejlődése követésében segíti. Minden mentorhoz több tanuló tartozik, de nem több mint 12. A mentor együtt dolgozik a Budapest School tanárcsapatával, a szülővel és az általa mentorált gyerekekkel. A mentor segíti az általa mentorált gyereket megtalálni az egyensúlyt a tantárgyi fejlesztési célok és a saját magának megfogalmazott egyéni célok között, és segít megalkotni a gyerek *egyéni tanulási tervét*.

A mentor a kapocs a Budapest School, a szülő és a gyerek között.

- Képviseli a Budapest Schoolt, a mikroiskola közösségét.
  - Ismeri a Budapest Schoolt, a lehetőségeket, a tanulásszervezés folyamatait.
  - Együtt tanul más Budapest School mentorokkal, együtt dolgozik a tanártársaival.
- Ismeri, segíti, képviseli a gyereket.
  - Tudja, hol és merre tart mentoráltja, ismeri a képességeit, körülményeit, szándékait, vágyait.
  - Segít az egyéni célok elérésében, felügyeli a haladást.
  - Megerősíti mentoráltjai pszichológiai biztonságérzetét.
  - Visszajelzéseket ad a mentoráltjainak.
  - Segít abban, hogy az elért célok a portfólióba kerüljenek.
  - Összeveti a portfólió tartalmát a tantárgyak fejlesztési céljaival.
- Együtt dolgozik, gondolkodik a szülővel, képviseli igényüket a közösség felé.
  - Erős partneri kapcsolatot épít ki a szülővel, információt oszt meg velük.
  - Segít a gyerekekkel közös célokat állítani.
  - Szülő számára a mentor az elsődleges kapcsolattartó a mindenféle iskolai ügyekkel kapcsolatban.

A mentor egyszerre felelős a mentorált tanuló előrehaladásának segítéséért, és közös felelőssége van a mentortársakkal, hogy az iskolában a lehető legtöbbet tanuljanak a gyerekek. A mentor folyamatosan figyelemmel követi az egyéni tanulási tervben megfogalmazottakat, és ezzel kapcsolatos visszajelzést ad a mentorálynak és a szülőnek.

Tanulásszervező Csoportban dolgozó, iskolaszervező, strukturáló tanár. Egy mikroiskola állandó tanári csapatát 2-7 tanulásszervező alkotja, akik egyedileg meghatározott szerepek mentén a mikroiskola mindennapjainak működtetéséért felelnek. Minden mentor tanulásszervező is. A tanulásszervezők tarthatnak modulokat, sőt, kíváncsi is, hogy dolgozzanak a gyerekekkel, ne csak szervezzék az életüket. Ők rendelik meg a külső modulvezetőktől a munkát, ilyen értelemben a tanulási utak projektmenedzserei.

Modulvezetők Bárki lehet modulvezető, aki képes akár egy egyetlen alkalommal történő, vagy éppen egy egész trimeszteren át tartó tanulási, alkotási folyamatot vezetni. Ők általában az adott tudományos, művészeti, nyelvi vagy bármilyen más terület szakértői.

Modulokat a tanulásszervezők is vezethetik, de külsős, egyedi megbízással dolgozó szakemberek is megjelennek modulvezetőként. Modulvezető lehet bárki, akiről az őt megbízó tanárcsapat tudja, hogy képes gyerekek folyamatos fejlődését és egy tanulási cél felé való haladását segíteni. A moduláris tanmenettel a 3.4. fejezet foglalkozik.

4.2. A pedagógusok feladatai

a pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalmát, az o

A Budapest School kerettanterv háromféle tanárt, a tanulásszervező tanárt, a mentortanárt és a modulvezetőtanárt különböztet meg.

VAN BENNÜNK Közös és mindent performanca review szerint adunk meg

Érzelmi intelligencia (EQ) ninja

- Gyerekek pszichológiai biztonságérzetét megerősíti.
- Olyan visszajelzéseket ad, amelyek az erőfeszítésekre, a befektetett energiára, munkára és a jövőbeni fejlődésre fókuszálnak (growth mindset), pozitív megerősítést alkalmaz, épít a gyerek erősségeire, és egyértelműen megfogalmazza, mit tehetne másként.
- Értő figyelemmel van jelen, kedves, nyitott és figyel a gyerekekre.

SNI szakértő

- Jól tudja kezelni az egyéni bánásmódot, speciális nevelési igényű gyereket a csoportban.

- Akinek külső segítségre van szüksége, azoknak a szüleivel ezt proaktívan leegyezteti és menedzseli a folyamatot.

Change agent

- Nehéz helyzeteken is könnyen továbblendül, vannak módszerei arra hogyan töltse magát és ezeket használja is.
- Azt keresi, mire lehet hatása, mit lehet eggyel jobban csinálni és ebben akciókat tesz.
- Megünnepli az előrelépéseket, közös sikereket.

4.2.1. Tanulásszervező

Jó csapattag

- Rendszeresen jelen van a tanári csapat megbeszélésein.
- Elérhető telefonon vagy online a csapattal megállapodott kereteken belül.
- Feladatokat vállal magára és azokat megbízhatóan, határidőre végrehajtja.
- Kooperatív és támogató a közös munkák, ötletelések, megbeszélések alatt, képviseli a saját nézőpontját, gondolatait érzéseit, miközben a csapat és a többiek igényeire is figyel.
- Kifejezi támogatását, ellenérveit és javaslatait a jobb megoldás érdekében.
- A visszajelzést keresi, a kritikát jól fogadja, és megfontolja, átgondolja a lehetséges változtatásokat.
- Kollégák fejlődését segíti rendszeres visszajelzésekkel.

BPS tag

- Rendszeresen jelen van heti hétfőkön, havi szombatokon.
- Részt vesz a mikroiskolájának és a Budapest Schoolnak az építésében.
- Proaktívan alakít ki rendszereket, folyamatokat, és a legjobb gyakorlatokat megosztja BPS szinten.
- Közös témákban aktív, hozzászól, alakítja a véleményével és tudásával a BPS rendszerét.

4.2.2. Mentor

- Az első trimeszter alatt a mentor megismeri mentoráltját, személyiségjegyeit, képességeit, érdeklődését, motivációit. Megismeri a családot.
- Megállapodik a családdal a kapcsolattartás szabályaiban.
- Bevezeti a családot a Budapest School rendszerébe.
- Trimeszterenként a mentorált gyerekekkel és szülőkkel egyetértésben kialakítja a mentorált gyerek tanulási céljait.
- Képviseli mentoráltját a többi tanár felé.
- Szülőkkel rendszeresen információt oszt meg, elérhető, asszertíven kommunikál, tiszta, mérhető megállapodásokat köt.
- Szülőkkel erős partneri kapcsolatot épít.
- Amikor a gyerekeknek külső fejlesztésre van szüksége, akkor a családot segíti a megfelelő fejlesztő felkeresésében, a külső fejlesztővel kapcsolatot tart és konzultál a mentoráltja haladásáról.
- Maximum kéthetente találkozik mentoráltjával. Követi, tudja, hogy a gyerek hogy van iskolában, családban, életben.
- Mentorként nyomon követi, monitorozza mentoráltjai fejlődését és szükség esetén továbbblendíti, inspirálja őket.
- Mentor biztosítja, hogy a mentorát gyerek portfólió friss legyen.
- Rendszeresen reflektál a mentorált gyerekekkel együtt annak tanulási céljaira, és haladására.
- Segíti a mentorált modulválasztását.
- Visszajelzés gyűjt és ad a mentorált gyerek fejlődésére.

4.2.3. Modulvezetők

- Izgalmas, érdekes foglalkozásokat tart, amire felkészül és amiben a gyerekeket flowban tudja tartani.
- Amikor a gyerekek vele vannak, akkor figyelnek, fókuszálnak, koncentrálnak, dolgoznak, tanulnak.
- Kedvesen és határozottan vezeti a csoportot, figyel arra, hogy mindenkit bevonjon.

4.2.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi .

> (ez a korábbi szabályozás terminológiájával élve a következő tematikai egysége

TODO: max 20% TODO: mentor tudja, h mi a szitu

A tanulásszervezők, modulvezetők feladata:

- Megfelelő tanulásszervezési formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciált, az egyéniesített fejlesztés, eltérő képességekhez, viselkedéshez való alkalmazkodás.
- Olyan tanulási környezetet, speciális módszerek, tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, amelyben sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel, gazdag feladattárral, speciális eszközök alkalmazásával valósul meg készség- és képességfejlesztés.
- A pedagógus a tanórai tevékenységek/foglalkozások tervezésébe építse be a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat.
- A pedagógus a tananyag adaptálásánál, feldolgozásánál vegye figyelembe az egyes tanulók fejlettségi szintjét, a támogatás szükséges mértékét.
- Az egyéni haladási ütem biztosítására egyéni fejlesztési és tanulási terv készítése, individuális módszerek, technikák alkalmazása.
- A pedagógus működjön együtt a gyermek/tanuló fejlesztésében résztvevő szakemberekkel.

II. rész

Helyi tanterv

5. fejezet

Helyi tanterv

5.1. A választott kerettanterv megnevezése

Budapest School Általános Iskola és Gimnázium az oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott Budapest School Kerettanterv alapján működik. Az iskola munkatársai a kerettantervet, a pedagógia programot, sőt még a szervezeti és működési szabályokat is együtt, egy egységként állították össze. Ez a Budapest School Módszer, aminek fő célja, hogy a gyerekek úgy tudják azt és akkor tanulni, amit szeretnek, vagy amire szükségük van, hogy közben a tanárok, szülők számára is kiszámítható, tervezhető, biztonságos tanulási környezetet biztosít az iskola.

Az iskola személyre szabható tanulási környezetet biztosít. A tanulásszervező tanárok, az iskola sok választási lehetőséget kínál a gyerekek számára, akik a lehetőségekből összeválogatják a saját tanulási céljaikhoz leginkább illeszkedő saját tanulási programjukat. A választásban – az önvezérelt tanulás menedzselésében – a gyerekek folyamatos egyéni támogatást kapnak a *mentor* tanáruktól.

5.2. A személyiségfejlesztés

Trv. elvarja: A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos
pedagógiai feladatok
Itt írjuk le a 4x3 szintet

A Budapest School gyerekek boldogak, egészségesek, hasznosak közösségüknek és adaptívak, azaz képesek változni, tanulni és fejlődni. Ennek megfelelően foglalkoznunk kell az egészségfejlesztéssel (az 5.2.1. fejezet)

5.2.1. A teljeskörű egészségfejlesztés

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a BPS-ben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét megőrző és hatékonyan fejlesztő, a BPS mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Négy alapfeladat

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alapfeladat rendszeres végzését jelenti - minden gyerekkel, a tanárok és a szülők, valamint a BPS partneri kapcsolati hálójában szereplők bevonásával:

- egészséges táplálkozás megvalósítása (elsősorban megfelelő, magas minőségű, lehetőleg helyi alapanyagokat használó kiszállítóval való megálapodással; helyben főzés esetén az alapanyagok kiválasztásánál legyen elsődleges szempont)
- mindennapi testmozgás minden gyereknek (változatos foglalkozásokkal, koncentráltan az egészség-javító elemekre, módszerekre, pl. tartásjavító torna, tánc, jóga)
- a gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok, stb.)
- környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi egészségfejlesztési modulok, modulrészletek hatékony (azaz „bensővé váló”) oktatása.

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei

- Az egészség fogalma
- Az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk
- A környezet egészsége
- Az egészséget befolyásoló tényezők
- A jó egészségi állapot megőrzése
- A betegség fogalma

- Megelőzés
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata
- Balesetek, baleset-megelőzés
- A lelki egészség.
- Önismeret, önértékelés, a másikat tiszteletben tartó kommunikáció módjai, ennek szerepe a másik önértékelésének segítésében
- A két agyfélteke harmonikus fejlődése
- Az érett, autonóm személyiség jellemzői
- A társas kapcsolatok
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái
- A gyermek fejlődését elősegítő viszonyulás a gyermekhez - családban, iskolában
- A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drog-fogyasztás, játék-szenvedély, internet- és tv-függés)
- Művészeti és sporttevékenységek lelki egészséget, egészséges személyiségfejlődést és tanulási eredményességet elősegítő hatásai
- Médiatudatosság, a médiafogyasztás egészségvédő módja
- Az idő és az egészség, bioritmus, időbeosztás
- Tartós egészségkárosodással élő társakkal együttélés, a segítségre szorulóknak segítése
- Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- A személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- Az idővel való gazdálkodás szerepe
- A rizikóvállalás és határai
- A tanulási környezet alakítása
- A természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Indikátorok

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését:

- a tanulási eredményesség javítása
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, tanárokkal
- az önismeret és önbizalom javulása
- az alkalmazkodókészség, a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása
- érett, autonóm személyiség kialakulása
- a krónikus, nem fertőző megbetegedések (lelki betegségek, szív-érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek) elsődleges megelőzése

A program végrehajtása - elsősorban a Harmónia (fizikai, lelki jóllét és kapcsolódás a környezethez) tantárgy keretében

A Budapest School tanulási koncepciójának középpontjában az egyén, mint a közösség jól funkcionáló, saját célokkal rendelkező tagja áll. Az iskolában való fejlődése során elsősorban azt tanulja, hogy miként tud specifikált saját célokat megfogalmazni, és hogyan tudja ezeket elérni. Ebben a folyamatban egy mentor segíti a munkáját az iskola kezdetétől a végéig. Ő figyel arra, hogy a gyerek fizikai és lelki biztonsága és fejlődése folyamatos legyen, és segíti azokban a helyzetekben, amikor biztonságérzete vagy stabilitása csökken.

A közösségben jól funkcionáló egyén belső harmóniájához ez a tantárgy a következő fejlesztési területeket határozza meg:

- Érzelmi és társas intelligencia
- Önismeret és önbizalom
- Konfliktuskezelés
- Rugalmasság (reziliencia)
- Kritikai gondolkodás
- Közösségi szabályok alkotásában való részvétel és azok alkalmazása
- Csapatmunka gyakorlati fejlesztése

egészségfejlesztés
nem
har-
monia
targy-
ban
csina-
lunk,
hanem
modu-
lokban
jelenik
meg.

- Oldott játék
- Egészséges testi fejlődés
- Saját igényekhez képest megfelelő táplálkozás
- A természettel való kapcsolódás
- Épített falusi és városi környezetben való eligazodás
- A technológia világában felhasználói szintű eligazodás és annak harmonikus alkalmazása

Közösségben, csapatban A Budapest School egy közösségi iskola, ahol a közösség tagjai egymással és egymástól tanulnak. A közösségekhez való tartozáshoz, a csapatban való gondolkodáshoz, és a családban való működéshez szükséges képességeket leginkább úgy tudjuk fejleszteni, ha azt kezdetektől megéljük. A közösség belső szabályainak megalkotása és az azokhoz való kapcsolódás a tanulás folyamatosságának alapfeltétele.

Életképességek (life skills) Szeretnénk, ha gyerekeink általában alkalmazkodóan (adaptívan) és pozitívan tudnának hozzáállni az élet kihívásaihoz, ha lelki és fizikai erősségük és rugalmasságuk (rezilienciájuk) megmaradna és fejlődne. A WHO a következőképpen definiálta (World Health Organization, 1999) az életképességeket:

- Döntéshozás, problémamegoldás
- Kreatív gondolkodás
- Kommunikáció és interperszonális képességek
- Önismeret, empátia
- Magabiztosság (asszertivitás) és higgadtság
- Terhelhetőség és érzelmek kezelése, stressztűrés

Érzelmi intelligencia Sokszor kiemeljük az érzelmi intelligenciát, kihangsúlyozva, hogy gyerekeinknek többet kell foglalkozniuk az érzelmek felismerésével, kontrollálásával és kifejezésével, mint szüleinknek kellett.

Szabad mozgás és séta A különböző mozgásformák, sportok és a séta mindennapivá tétele természetes módon, a gyerekek saját igényei szerint kell hogy történjen.

Gyakorlatias, mindennapi képességek Ahhoz, hogy gyerekeink önállóan és hatékonyan tudják élni életüket, hogy a társakhoz való kapcsolódás ne függőség legyen, egy csomó praktikus mindennapi tudást el kell sajátítaniuk. A gyerekeknek folyamatosan fejleszteniük kell az élethez szükséges mindennapi tudást a levélszemét kezeléstől, a facebook profil tudatos használatán át, egészen a személyi költségvetés készítéséig.

Egészséges táplálkozás Az egészséges táplálkozás tanulható viselkedésforma, melynek alapja nem csupán a megfelelő élelmiszerek kiválasztása, hanem azok élettani hatásainak megismerése, és az étkezési szokások alakítása is.

5.2.2. Elsősegély-nyújtási alapismeretek

Ahogy azt a 20/2012 EMMI rendelet 7. § (1) ak) pont előírja, a pedagógia programunk ismerteti az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervet.

A cél, hogy a gyerekek és tanárok megtanulják aktívan úgy alakítani környezetüket és viselkedésüket, hogy a balesetek számát minimalizálják, hogy felismerjék, amikor segítségre van szükség, hogy hatékonyan segítsenek és tudjanak segítséget hívni. Ehhez gyakorlásra, a témával kapcsolatos védett időre van szükség. Ezért a Harmónia tantárgy 2., 4., 6. 8., 10. évfolyamszintja csak akkor teljesíthető, ha a gyerek minden második évben elvégez egy minimum négy órás modult, aminek célja,

- hogy a gyerekek sajátítsák el a legalapvetőbb és legkorszerűbb elsősegély-nyújtási módokat, azaz tudjanak egymásnak segíteni baj esetén; (nem csak elméletben, hanem gyakorlatban)
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt, segítséget hívni;
- foglalkozzanak azzal, hogyan tudják környezetüket, csoportjukat, mikroiskolájukat biztonságosabbá tenni és ezt dokumentálják is.

A modulszervezője próbáljon meg elsősegély-nyújtási bemutatót szervezni a gyerekeknek az Országos Mentőszolgálat, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének vagy más, magyar, vagy külföldi képesítést szerzett szakember bevonásával.

FEJEZET 5. HELYI TANTERV

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével tanulóink - választásuk szerint - bekapcsolódhatnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe.
- minden második évben legalább egyszer a tanároknak lehetőséget biztosít elsősegély tanfolyam látogatására.

5.2.3. A közösségfejlesztés

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

csak a nevelési-oktatási tartalmak relevanciája vonatkozásában, mert egyébként SZMSZ-kompetencia)

5.2.4. Nemzetiségek megismerése

a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag,

5.2.5. az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

hiányzik a az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

5.3. Esélyegyenlőség

a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Kell valami az "a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések"-ről. Valami már van a bevezetőben.

5.4. Tantárgyak

A Budapest School a ma gyerekeinek kínál olyan oktatást, ami segíti felkészíteni őket a jövő kihívásaira. Információs társadalmunk legnagyobb kihívása az adaptációs képességünk fejlesztése, ez az alapja annak, hogy képesek legyünk eligazodni a folyamatosan változó, komplex világunkban. A tanulásunk célja, hogy boldog, hasznos és egészséges tagjai legyünk a társadalomnak. Tanulásunk során a tanulás három rétege, a tudásszerzés, a megtanultakat elmélyítő önálló gondolkodás és az aktív alkotás egyszerre jelennek meg. Céljaink eléréséhez három fő tantárgy köré csoportosítjuk a Budapest School moduláris tanulási struktúráját. Tantárgyainkhoz kapcsolódóan specifikált modulok során alkotnak, kísérleteznek és gyakorolnak a Budapest School tanulói. Az egyes tantárgyakhoz kapcsolódnak a gyerekek egyéni tanulási tervei és később az eredményeket bemutató portfóliói, melyek az általuk elvégzett modulok (legkisebb tanulási egységek) eredményeit tartalmazzák.

A tantárgyak fő funkciója, hogy egyensúlyt teremtsenek egyrészt a gyerekek egyéni céljai és a tantárgyspecifikus fejlesztési célok között. Másfelől az, hogy a Budapest School három tantárgya között is folyamatos egyensúly állhasson fenn, ezzel a fizikai és lelki jóllét, a tudomány és a humánus területein való fejlődés arányosan történjen.

Kötelező modulokként jelennek meg a Budapest School tantárgyaihoz kapcsolódóan a tanuló által választott, a kötelező, valamint a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet alapján előírt érettségi tantárgyakra való felkészüléshez szükséges tanulási tartalmak.

A Budapest School alábbi tantárgyai összegyűjtik és újracsoportosítják a miniszter által kiadott kerettantervekben szereplő tantárgyi specifikációkat, használják azok fejlesztési irányait és eredményelvárásait, de nem térnek ki részletesen a tematikákra, ezzel szabadságot adva a tanároknak arra, hogy a tanmenet tekintetében akár jelentős eltérések legyenek abban az esetben, ha a miniszter által kiadott kerettanterv mérhető tanulási céljai legalább 50%-ban teljesülnek és azok ugyanilyen arányban kiegészülnek saját célokkal is.

Tantárgyak szerepe a mindennapokban A Budapest School iskoláinak tantárgyi leírásai a miniszter által kiadott kerettanterv alapján készültek, azok összevonásával, tömörítésével, valamint céljainak újragondolásával. Az egyes tanulási moduloknak a portfólióba való elhelyezését követően háromhavonta összevetjük az egyéni tanulási tervben szereplő saját célokat és a tantárgyi kötelezően választható fejlesztési célokat a modulok eredményeivel, hogy ezáltal folyamatosan monitorozni lehessen az iskolai követelmények és a tanulók egyéni céljai közötti egyensúlyt.

A Budapest School iskoláiban a tantárgyak ugyanúgy kapnak szerepet,

mint a NAT által definiált kulcskompetenciák, fejlesztési területek és műveltségi területek minden iskolában: pedagógus sose mondja azt a tanulóknak, hogy „most kezdeményezőképeséget és vállalkozói kompetenciát fejlesztünk”, hanem a különböző feladatok elvégzése eredményeképp történik a fejlesztés. Vagyis a tantárgyak a tanulás tartalmi elemeinek ernyőjét adják, a tanulás tartalma az ehhez kapcsolódó egyes modulok konkrét tematikáján keresztül válik láthatóvá. Egy adott modul kiírása és egyéni célba emelése a tanulási tervet mutatja, míg annak portfólióba helyezése a tanulás tényét és a gyerek pillanatnyi állapotát teszi láthatóvá az adott tanulási egységben.

Kerettantervünk a tanulásnak ezeket a specifikus, moduláris tanulási elemeit emeli és koncentrálja három tantárgy köré tematikusan, az interdiszciplináris tudásszerzés, valamint a megértést és az összefüggések keresését segítő gondolkodásmód fejlesztése jegyében. Ahogy a NAT fogalmaz, „olyan tudástartalmak jelentek meg, amelyek nehezen sorolhatók be a tudományok hagyományos rendszerébe, vagy amelyek egyszerre több tudományág illetékeségébe tartoznak”. Ezen tantárgyközi tudások és képességek szerepe annyira megnőtt a XXI. században, hogy akárhogyan is definiálnánk a tantárgyakat, a pedagógusok és a tanulók tevékenységének nagy része nem lenne besorolható egyetlen tantárgy alá. Iskoláinkban a tantárgyak ezért elsősorban a modulok kiírásakor és azok kimeneti értékeléskor jelennek meg, a mindennapok struktúráját, a napi- és hetirendet azonban a modulok adják. Egyes modulok több tantárgy fejlesztési céljainak is eleget tehetnek, összhangban a NAT-tal. A tantárgyaknak ezzel együtt fontos célja, hogy segítse a tanulás tartalmi egyensúlyának fennmaradását. A tanárok, modulvezetők szakképesítése nem köthető a Budapest School tantárgyaihoz, felelősségük, hogy a saját moduljukban megfelelően tudják szervezni a tanulást és legfőképp, hogy saját moduljuk megtartására alkalmasak legyenek.

5.4.1. STEM (Természet- és mérnöki tudomány, technológia és matematika)

A tantárgy a miniszter által kiadott kerettanterv következő tantárgyainak fejlesztési területeire épül, és azt egészíti ki a saját célokkal és a tantárgyhoz kapcsolódó egyéb modulokkal: Biológia, egészségtan, fizika, kémia, matematika, informatika, földrajz, környezetismeret, természetismeret.

A STEM ma már nem csak néhány tantárgy összevonása és mozaikszóban való emlegetése miatt releváns. Az interdiszciplináris tudós-mérnöki szemlélet, a fejlesztő-kutató munka, az innováció az élet minden területén megjelenik, és nem csak eldugott laborok mérnökeinek a feladata új dolgokat felfedezni, kipróbálni, alkotni. Ezt az is mutatja, hogy a világ legnagyobb

mértékben bővülő munkáinak több mint fele STEM-alapú és ezek száma a következő évtizedekben a kutatások szerint nőni fog. A STEM a jövő nagy kérdéseit hivatott megválaszolni. Épp ezért a STEM a felfedezés és a megismerés iránti vágyat kell, hogy ébren tartsa, és tovább mélyítse a tanulóknak, miközben gyakorlatias alkotó módszerével fejleszti a csapatmunkát és a kitaratást, valamint azt, hogy a megszerzett ismereteket új, korábban nem tapasztalt helyzetekben is alkalmazni tudják. Ez az a szemléletmód, ami egyaránt segítheti az egyén akadémiai tudásának fejlődését és a tanulás iránti hosszú távú elköteleződését.

STEM fejlesztési célok

- Problémamegoldási képesség fejlesztése
- Matematikai gondolkodás fejlesztése
- Logikus gondolkodás fejlesztése
- A világ működésének mélyebb megértése a természettudományos szemléleten keresztül
- Innovatív fejlesztésekhez szükséges technológiai (kódolás) és gyakorlati (maker) eszköztár megismerése és alkalmazása

A STEM komplex, tudományterületeken és a technológiai lehetőségeken átívelő megközelítése sokfelé ágazik, mégis vannak olyan alapszabályai, amelyek a tanulás során mindig jellemzik. Ahhoz, hogy folyamatos fejlődés legyen, fontos, hogy az aktuális képességekhez igazodó, nyitott, tényeken alapuló, kutatás alapú, diverz módszertanú, skálázható és releváns módon történjen a STEM területen a tanulás.

A STEM tantárgy során a fenti célok eléréséhez a következő egymást segítő komponensek alkalmazása javasolt:

Gyakorlatias tanulás elkötelezett és együttműködő közösségek hálózatahoz kapcsolódva A STEM tanulás során különösen fontos, hogy az adott területet jól ismerő tanáron és a mentoron túl további innovatív és segítő közegek is támogassák a tanulók fejlődését. Sokat hozzátehet a mindennapi élethez való kapcsolódás kialakításában, ha intézményi (pl múzeum, kutatóintézet) vagy technológiai, ipari és más STEM-hez kapcsolódó területen működő cégeknél dolgozó emberek mintákat mutatnak, vagy akár bekapcsolódnak a tanulók mindennapos munkájába.

Hozzáférhető tanulási gyakorlatok, amelyek a játék és a kockáztatás eszközeit is felhasználják A STEM tematikájú játékok segítik a tanulókat abban, hogy egymástól és együtt is tanuljanak, ezzel fejlesztik a kreativitásukat és a felfedezés iránti vágyukat. Ezek a felfedeztető játékok ráirányítják a fókusz a csapatmunka fontosságára és arra, hogy miként lehet mai problémákra és kihívásokra válaszokat találni.

Multidiszciplináris tanulási élmények, amelyek a világ nagy kihívásaira keresnek válaszokat A STEM legfőbb kihívása, hogy a mai kor olyan kérdésfelvetéseit vizsgálja, amelyekre közösségi, nemzeti, vagy globális szinten még nincsenek meg a válaszok. Ezek lehetnek a vízgazdálkodással, az agykutatással és annak a prevencióra, vagy épp a gyógyulásra gyakorolt hatásaival, a megújuló energiagazdálkodással, vagy épp az önvezető autók új generációjának technológiai irányjaival kapcsolatosak. Ezek a kihívások egyúttal azt is megmutatják, hogy mely kérdések lehetnek a kultúránk szempontjából relevánsak.

Rugalmas és befogadó tanulási környezet Nagyban hozzájárulhatnak a STEM élményszerű tanulásához a nyitottan értelmezett tanulási környezetek. Az iskolai terek alkotótérre változtatásával, a természeti közegekben tett terepmunkák, vagy a korszerű technológiai platformok, mint például a VR (virtuális valóság – virtual reality), vagy AR (kiterjesztett virtuális valóság – augmented virtual reality) bevonásával a területek könnyebben megismerhetővé válnak és újabb kérdések feltevésére sarkallhatják a tanulókat, miközben az irányító tanárszerep helyett a kísérletező, segítő és facilitátor feladatok erősödnek.

A tanulási eredmények mérésének új eszköztára A teljesítmény, a kutatás, a kísérletezés és az alkotás kiemelt fókuszú a gyerekek STEM tanulási útja során. Kiemelt szerepet kapnak ezért a saját kutatásokra épülő prezentációk, megfigyelések, és az azokra adott értékes visszajelzések.

5.4.2. KULT (Kultúra, nyelv és művészet)

A tantárgy a miniszter által kiadott kerettanterv következő tantárgyainak fejlesztési területeire épül, és azt egészíti ki a saját célokkal és a tantárgyhoz kapcsolódó egyéb modulokkal: Magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, vizuális kultúra, dráma és tánc, hon- és népismeret, történelem, társadalmi és állampolgársági ismeretek, ének-zene.

A művészetek és önmagunk kifejezése az őskortól segítik az embereket a túlélésben. A képzelet absztrakciós szintjének alkalmazása az egyik legfontosabb faji tulajdonsága az embernek. Ennek fejlesztése pedig globális világunk egyik legnagyobb kihívása. Ahhoz, hogy a társadalmi viták és szabályozások aktív alakítójává válhassunk, hogy megismerjük a globális világunk legnagyobb kihívásait, értenünk kell a múltunkat, a saját kultúránkat és a kultúrák szerepét általában, és ki kell tudnunk fejezni magunkat olykor szavakkal, máskor a művészet eszközeivel.

Még soha nem élt az emberiség ennyire behálózott világban, és még soha nem kellett ennyire tudatosan készülnünk arra, hogy gyerekeinknek többféle kultúrát, társadalmi hálózatot kell megérteniük, és abban eligazodniuk. Családok, munkahelyi és lakókörnyezeteink, sőt még a nemzeti és az azokat átívelő társadalmi környezetek is gyorsabban változnak ma, mint szüleink életében. Ezért szeretnénk, hogy gyerekeink stabil identitásukra építkezve képesek legyenek emberként emberekhez kapcsolódni, embertársaikat megérteni, velük együtt élni, dolgozni.

A tanulás egyik legfőbb funkciója, hogy képessé váljunk egy fenntartható élet kialakítására. Ehhez pedig önmagunk, környezetünk (Harmónia) és a világ működésének megismerésén (STEM) és fejlesztésén túl a szűk és tágabb értelemben vett kulturális tereinkhez is kapcsolódnunk kell (KULT). Meg kell ismernünk a lokális és a globális kihívásokat ahhoz, hogy értő, empátikus módon kapcsolódhassunk a saját és más kultúrákhoz és a fenntartható fejlődés alakítójává válhassunk. A Budapest School KULT tantárgy fő célja ezért az olyan globális kompetenciák fejlesztése, amelyek a fenti cél elérését támogatják.

KULT tantárgy tartalmi a következő fejlesztési területekhez kapcsolódnak:

- írott és beszélt anyanyelvi kommunikáció
- írott és beszélt idegen nyelvi kommunikáció
- mai lokális és globális kihívások megismerése a múlt kontextusában
- kulturális diverzitás és a kultúra mint az emberi viselkedést leíró eszköztár megismerése
- művészetek stílus és formavilága
- művészetek mint önkifejezési eszköz a vizuális (hagyományos képzőművészetektől a digitális művészetekig) és előadóművészetekben (dráma, tánc, zene)

Miközben világunkban egyre nő a technológia szerepe, folyamatosan nő az igény arra is, hogy képesek legyünk értelmezni és megfelelően használni az elénk tároló információt. Ennek alapja a megfelelő szövegértés, a nyelv mint írott és verbális kommunikációs stratégiának az egyéni és korosztályi képességekhez mért alkalmazása, valamint a művészeteken keresztül a kifejezés egyéb módjainak elsajátítása. Ahhoz, hogy képessé váljunk erre, megfelelő történelmi és kulturális kontextusba kell helyeznünk az elénk tároló információt, és nyitottnak kell lennünk arra, hogy ezeket befogadjuk, és a mai kor globális kihívásaihoz képest értelmezessük.

A KULT komplex tanulási struktúrája adja meg az új információk elmélyülésének alapjait, és segít abban, hogy a mindennapos döntési stratégiáink részévé váljanak.

A KULT tantárgy az alábbi képességeket fejleszti:

- Empátia és együttérzés
- Egyéni és közösségi hiedelmek megismerése
- Kritikai gondolkodás
- A művészetek és az irodalom funkciójának megértése és a mindennapi életbe való beépítése
- Az etika és a morál alapkérdéseinek felfedezése és megkérdőjelezése
- Ismeretlen vagy komfortzónán túli ötletek befogadása
- Az emberiség kulturális örökségének és aktuális diverzitásának megismerése
- Többsíkú gondolkodás, multidiszciplináris szövegértés

A KULT tantárgy során a fenti célok eléréséhez a következő egymást segítő komponensek alkalmazása javasolt:

Helyi közösségekhez való kapcsolódás A KULT tanulás során a lokális közösségek szerepe megnő, hiszen mind a saját kultúra és művészeti értékek megismerése, mind a nyelvhasználat tekintetében döntő szerepe van annak, hogy saját környezetünkben tudjuk ezeket érteni és alkalmazni.

Kortárs kihívások A KULT alapját a kortárs művészeti értékek, a kortárs problémák és kihívások adják. Ezek ugyan mindig a múlt és a környezet kontextusában értelmezhetők, de elsődleges módszer a kapcsolat kialakítása a mai világ alkotásaival, szövegeivel, kulturális értékeivel.

Multidiszciplináris tanulási élmények, amelyek a világ nagy kihívásaira keresnek válaszokat A KULT abban segít a gyerekeknek, hogy jobban eligazodjon a mai és holnapi világban, és olyan kérdéseket tegyen fel, amelyek ma még megválaszolatlanok, és a jövőt formálhatják. Ehhez a művészetek, nyelvek és kultúrák találkozási pontjait, az átmeneteket is célszerű szemlélni.

Rugalmas és befogadó tanulási környezet A KULT tanulása során a mai szövegek értelmezése, az online elérhető tartalmakban való tájékozódás képessége éppoly fontos, mint az idegen nyelveken történő kommunikáció elősegítése a világhoz történő kapcsolódással. Az aktuális globális kihívásokat a múltunkon keresztül érthetjük meg, amihez tanulási környezetünket folyamatosan a megismerés igényeihez képest kell formálnunk és olyan eszközöket kell használnunk, amelyek az értelmezést segíthetik.

Alkotói szabadság és az alkotó szabad értelmezése Az önálló alkotói munka és az alkotások szabad értelmezése és befogadása az innováció és a kreativitás alapja. Ennek biztosításához a hagyományos keretek újraértelmezésére van szükség és arra, hogy egy alkotói folyamatban a saját cél kibontakozásának támogatása megtörténjen.

A tanulási eredmények mérésének új eszköztára A kommunikáció lehetőségei iránti elköteleződés, az önkifejezés és a környezetünkhöz való kapcsolódás különféle módjainak alkalmazása különösen fontos módszer. Az alkotói munka eredményei mérhetők a saját fejlődési ütemhez képest. Hasonlóképp az írott és szóbeli kifejezés, valamint a prezentáció egyéni és csoportos módjai is megfelelő mérési eszközök.

5.4.3. Harmónia (fizikai, lelki jóllét és kapcsolódás a környezethez)

A tantárgy a miniszter által kiadott kerettanterv következő tantárgyainak fejlesztési területeire épül, és azt egészíti ki a saját célokkal és a tantárgyhoz kapcsolódó egyéb modulokkal: erkölcsstan, testnevelés, technika, életvitel és gyakorlat, informatika.

Testi és lelki egészségünk az alapja annak, hogy tanulhassunk, fejlődhesünk, és a saját életünk alakítóivá váljunk. Életünk fizikai, lelki, érzelmi és társas aspektusai határozzák meg a kapcsolódásunkat önmagunkhoz, társainkhoz és az őket körülvevő emberekhez, vagyis a tágabb értelemben vett

társadalomhoz. Ez segít abban, hogy önálló döntéseket hozzunk, és jól tudjunk együtt tanulni, dolgozni csoportokban. Ahhoz, hogy a közösségünk részeként harmóniában élhessünk önmagunkkal, az épített és természeti környezetünkhöz is kapcsolódnunk kell.

A Budapest School tanulási koncepciójának középpontjában az egyén, mint a közösség jól funkcionáló, saját célokkal rendelkező tagja áll. Az iskolában való fejlődése során elsősorban azt tanulja, hogy miként tud specifikált saját célokat megfogalmazni, és hogyan tudja ezeket elérni. Ebben a folyamatban egy mentor segíti a munkáját az iskola kezdetétől a végéig. Ő figyel arra, hogy a gyerek fizikai és lelki biztonsága és fejlődése folyamatos legyen, és segíti azokban a helyzetekben, amikor biztonságérzete vagy stabilitása csökken.

A közösségben jól funkcionáló egyén belső harmóniájához ez a tantárgy a következő fejlesztési területeket határozza meg:

- Érzelmi és társas intelligencia
- Önismeret és önbizalom
- Konfliktuskezelés
- Rugalmasság (reziliencia)
- Kritikai gondolkodás
- Közösségi szabályok alkotásában való részvétel és azok alkalmazása
- Csapatmunka gyakorlati fejlesztése
- Oldott játék
- Egészséges testi fejlődés
- Saját igényekhez képest megfelelő táplálkozás
- A természettel való kapcsolódás
- Épített falusi és városi környezetben való eligazodás
- A technológia világában felhasználói szintű eligazodás és annak harmonikus alkalmazása

A Harmónia tantárgy során a fenti célok eléréséhez a következő egymást segítő komponensek alkalmazása javasolt:

Közösségben, csapatban A Budapest School egy közösségi iskola, ahol a közösség tagjai egymással és egymástól tanulnak. A közösségekhez való tartozáshoz, a csapatban való gondolkodáshoz, és a családban való működéshez szükséges képességeket leginkább úgy tudjuk fejleszteni, ha azt kezdetektől megéljük. A közösség belső szabályainak megalkotása és az azokhoz való kapcsolódás a tanulás folyamatosságának alapfeltétele.

Életképességek (life skills) Szeretnénk, ha gyerekeink általában alkalmazkodóan (adaptívan) és pozitívan tudnának hozzáállni az élet kihívásaihoz, ha lelki és fizikai erősségük és rugalmasságuk (rezilienciájuk) megmaradna és fejlődne. A Egészségügyi Világszervezet (WHO) a következőképpen definiálta (World Health Organization, 1999) az életképességeket

- Döntéshozás, problémamegoldás
- Kreatív gondolkodás
- Kommunikáció és interperszonális képességek
- Önismeret, empátia
- Magabiztosság (asszertivitás) és higgadtság
- Terhelhetőség és érzelmek kezelése, stressztűrés

Érzelmi intelligencia Sokszor kiemeljük az érzelmi intelligenciát, kihangsúlyozva, hogy gyerekeinknek többet kell foglalkozniuk az érzelmek felismerésével, kontrollálásával és kifejezésével, mint szüleinknek kellett.

Szabad mozgás és séta A különböző mozgásformák, sportok és a séta mindennapivá tétele természetes módon, a gyerekek saját igényei szerint kell hogy történjen.

Gyakorlatias, mindennapi képességek Ahhoz, hogy gyerekeink önállóan és hatékonyan tudják élni életüket, hogy a társakhoz való kapcsolódás ne függőség legyen, egy csomó praktikus mindennapi tudást el kell sajátítaniuk. A gyerekeknek folyamatosan fejleszteniük kell az élethez szükséges mindennapi tudást a levélszemét kezeléstől, a facebook profil tudatos használatán át, egészen a személyi költségvetés készítéséig.

Egészséges táplálkozás Az egészséges táplálkozás tanulható viselkedésforma, melynek alapja nem csupán a megfelelő élelmiszerek kiválasztása, hanem azok élettani hatásainak megismerése, és az étkezési szokások alakítása is.

Tantárgy	Alsó tagozat	Felső tagozat
Harmónia	$\frac{5 \times 8 \times 0.8}{2} \times \frac{1}{3} \times 0.8 = 4.27$ óra	$\frac{5 \times 8 \times 0.8 \times 2}{3} \times \frac{1}{3} \times 0.8 = 5.69$ óra
STEM	4.27 óra	5.69 óra
KULT	4.27 óra	5.69 óra

5.1. táblázat. Az elvárt kiegyensúlyozottság miatt a tantárgyakkal egyenlő minimális óraszámokban kell foglalkozni.

Heti óraszámok A Budapest School közösségi tanulási élményeket és modulokat szervez a tanulóinak, egyúttal lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek a közösen kialakított szabályaik mentén tanulásszervezők felügyeletével a Budapest School székhelyén vagy egyes telephelyein, vagy más, erre alkalmas tanulási környezetben tartózkodjanak. A közösségben együtt töltött idő tanulásnak, fejlődésnek minősül akkor is, ha az nem egy modulhoz kapcsolódik, hanem az ebéd élvezetéhez, vagy épp a parkban a lehulló falevelek neszének megfigyeléséhez.

A gyerekek, a tanítási szüneteket leszámítva, naponta 8 órát tartózkodnak az iskolában. Ezekben az időkből vannak a tanítási órák, foglalkozások, szakkörök, műhelyek. Az egyes mikroiskolák ettől 20%-ban bármelyik irányban eltérhetnek, ha ez segíti a tanulásszervezők munkáját és a gyerekek fejlődését. Így hetente minimum $5 \cdot 8 \cdot 0.8 = 32$ órát, maximum 48 órát töltenek az iskolában.

Ennek alsó tagozatban körülbelül a felét, a felső tagozatban kétharmad részét töltik előre eltervezett módon, azaz modulokkal. A többi időben a tanárok vezetése és felügyelete mellett szabadon alkotnak, játszanak, pihennek, közösségi életet élnek. Azaz alsó tagozatban 16–24, míg felső tagozatban 21–32 órát töltenek modulokkal.

Mivel az elvárt kiegyensúlyozottság miatt mind a három tantárgyra körülbelül ugyanannyi energiát kell fektetni, így az egyes tantárgyakra a teljes rendelkezésre álló időkeret egyharmad részét kell számolni. Ettől az iskolák $\pm 20\%$ -ban eltérhetnek, így kiszámolható, hogy minimum mennyi időt kell egy-egy gyereknek egy héten egy tantárggyal foglalkoznia. Ezt összegzi az 5.1. táblázat.

Fontos, hogy *egy-egy modul több tantárgy fejlesztési céljaihoz és eredmény-céljaihoz is kapcsolódhat.*

5.5. NAT céljainak támogatása

A Nemzeti Alaptantervben szereplő fejlesztési célok elérését és a kulcskompetenciák fejlődését több minden támogatja:

Egyrészt a tantárgyak lefedik a NAT fejlesztési céljait, kulcskompetenciáit és műveltségi területeit, mert a jelenleg érvényben lévő, a miniszter által a 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet I-IV. mellékletében kiadott kerettantervek (Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2012) tanulási, tanítási eredményeiből indultunk ki. Mivel a rendeletben szereplő kerettantervek teljesítik a NAT feltételeit, így a Budapest School tantárgystruktúrája is teljesíti ezeket.

Másrészt az iskola életében, folyamatában való részvétel, már önmagában biztosítja a kulcskompetenciák fejlődését és a NAT fejlesztési céljainak teljesülését sok esetben.

A 5.2 táblázat bemutatja a NAT fejlesztési területeihez való kapcsolódást, a 5.3 táblázat pedig az illeszkedési pontokat a NAT kulcskompetenciáihoz.

A *saját tanulási* út fogalma például önmagában segíti a tanulás tanulását, hiszen az a tanuló, aki képes önmagának saját célt állítani (mentor segítségével), azt elérni, és a folyamatra való reflektálás során képességeit javítani, az fejleszti a tanulási képességét.

Vagy másik példaként, a Budapest School iskoláiban a *közösség* maga hozza a működéséhez szükséges szabályokat, folyamatosan alakítja és fejleszti saját működését a tagok aktív részvételével. Ez az aktív állampolgárságra, a demokráciára való nevelés Nemzeti Alaptantervben előírt céljait is támogatja.

NAT Fejlesztési célok	Tantárgyak	Struktúra
Az erkölcsi nevelés	kult, harmónia	közösség
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	kult, harmónia	projektek
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	kult, harmónia	közösség
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	kult, harmónia, stem	saját tanulási út, közösség
A családi életre nevelés	harmónia	
A testi és lelki egészségre nevelés	harmónia	közösség
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	harmónia	közösség, projektek
Fenntarthatóság, környezettudatosság	harmónia, stem	projektek
Pályaorientáció	kult, harmónia, stem	saját tanulási út
Gazdasági és pénzügyi nevelés	kult, harmónia, stem	projektek
Médiatudatosságra nevelés	kult	projektek
A tanulás tanítása	kult, harmónia, stem	saját tanulási út, mentorság

5.2. táblázat. A NAT fejlesztési céljainak elérését nemcsak a tantárgyak, hanem az iskola struktúrája is támogatja.

NAT kulcskompetenciái	Tantárgyak	Struktúra
Anyanyelvi kommunikáció	kult	tanulási szerződés, portfólió
Idegen nyelvi kommunikáció	kult	idegennyelvű modulok
Matematikai kompetencia	stem	
Természettudományos és technikai kompetencia	stem	projektek
Digitális kompetencia	harmónia, stem	digitális portfólió kezelés
Szociális és állampolgári kompetencia	harmónia	saját tanulási út, közösség
Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia	kult, harmónia, stem	saját tanulási út, közösség
Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség	harmónia, kult	
A hatékony, önálló tanulás	kult, harmónia, stem	saját tanulási út, mentorság

5.3. táblázat. NAT kulcskompetenciáinak fejlesztését támogatják a tantárgyak és az iskola felépítése is.

5.6. Tankönyvek kiválasztása

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei (figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét).

Modulvezetők minden esetben maguk választják a modulhoz szükséges tankönyvek, szoftverek, weboldalak és egyéb eszközöket úgy, hogy

- az a megfelelő legyen annak a csoportnak, ahhoz a célhoz, amit el akar érni
- minden esetben legyen mindenki számára elérhető (esetek többségében értsd ingyenes) megoldás
- modulvezetők bátorítva vannak arra, hogy új dolgokat próbáljanak ki, és tapasztalataikat az iskola többi tanárával megosszák.

Mivel a Budapest School kerettantervének értelmében az egyéni célok legalább 50%-át az állami kerettantervben meghatározott fejlesztési célok közül kell választani, az ehhez szükséges ismeretek megszerzéséhez a Budapest School az Oktatási Hivatal általi jegyzékben államilag támogatott OFI által fejlesztett tankönyveket veszi alapul. A Budapest School tanárcsapatának lehetősége van arra, hogy ettől eltérő, a mindenkori tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvvel segítse el a kerettantervben meghatározott eredménycélok elérését. És arra is lehetősége van, hogy egyáltalán ne használjon tankönyvet, mert sokszor az internet elegendő információt tartalmaz.

A Budapest School pedagógiai programjának alapja, hogy a gyerekek egyéni céljaira szabott tanulási terveket készít. Ennek előfeltétele, hogy a könyvek használata is ehhez kapcsolódó módon rugalmasan történjen, minden esetben az adott tanulási modul igényeihez szabva. Ennek érdekében a program pedagógusai folyamatosan állítják össze a gyerekek eltérő céljaihoz és képességszintjeihez igazodó differenciált tevékenységek és feladatsorok rendszerét.

5.7. Érettségre készülés

középiskola esetén azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a középiskola tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározása, hogy a tanulók milyen helyi tantervi követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát,

Az iskola a kötelező középszintű érettségi vizsgatárgyakra való felkészítést kötelezően vállalja érettségi felkészítő modulok szervezésével. A választható tantárgyak és az emeltszintű érettségi vizsgára csak akkor szervez egy mikroiskola modult, ha arra legalább a közösség 10%-a igényt tart.

középszintű érettségi vizsga témakörei

középiskola esetén az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

---

5.8. Önkéntes közösségi szolgálat

Az Nkt 4. § (15) pontjában definiált közösségi szolgálat is modulként kerül meghirdetésre, amit 12. évét betöltött gyerek választhat csak. Községi szolgálatként elfogadható, ha a Budapest School iskola egy másik mikroiskolájában segít a gyerek.

Balazs,
HP szerint
nincs
szükség
„közép-
szintű
érett-
ségi
vizsga
témakö-
rei”

6. fejezet

Irodalomjegyzék

- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House.
- Dóra, P. F. (2009). Bevezetés a pszichoterápiába - a terápiás kapcsolat és a terápia folyamata.
- Emberi Erőforrások Minisztériuma, E. (2012). 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről. 1., 2., 3. és 4. melléklet. <http://kerettanterv.ofi.hu/>. [Letöltve 2019 január].
- Ericsson, K. and Pool, R. (2016). *Peak: Secrets from the New Science of Expertise*. Houghton Mifflin Harcourt.
- Knowles, M. S. (1977). *Self-directed learning: a guide for learners and teachers*. New York: Association Press.
- Pink, D. (2011). *Drive: The Surprising Truth About What Motivates Us*. Penguin Publishing Group.
- School, K. L. (2014). Independence levels.
- Wikipedia contributors (2018a). Objectives and key results (OKR). [Online; accessed 22-July-2018].
- Wikipedia contributors (2018b). Smart criteria. [Online; accessed 22-July-2018].
- World Health Organization, W. (1999). Partners in life skills education : Conclusions from a united nations inter-agency meeting.